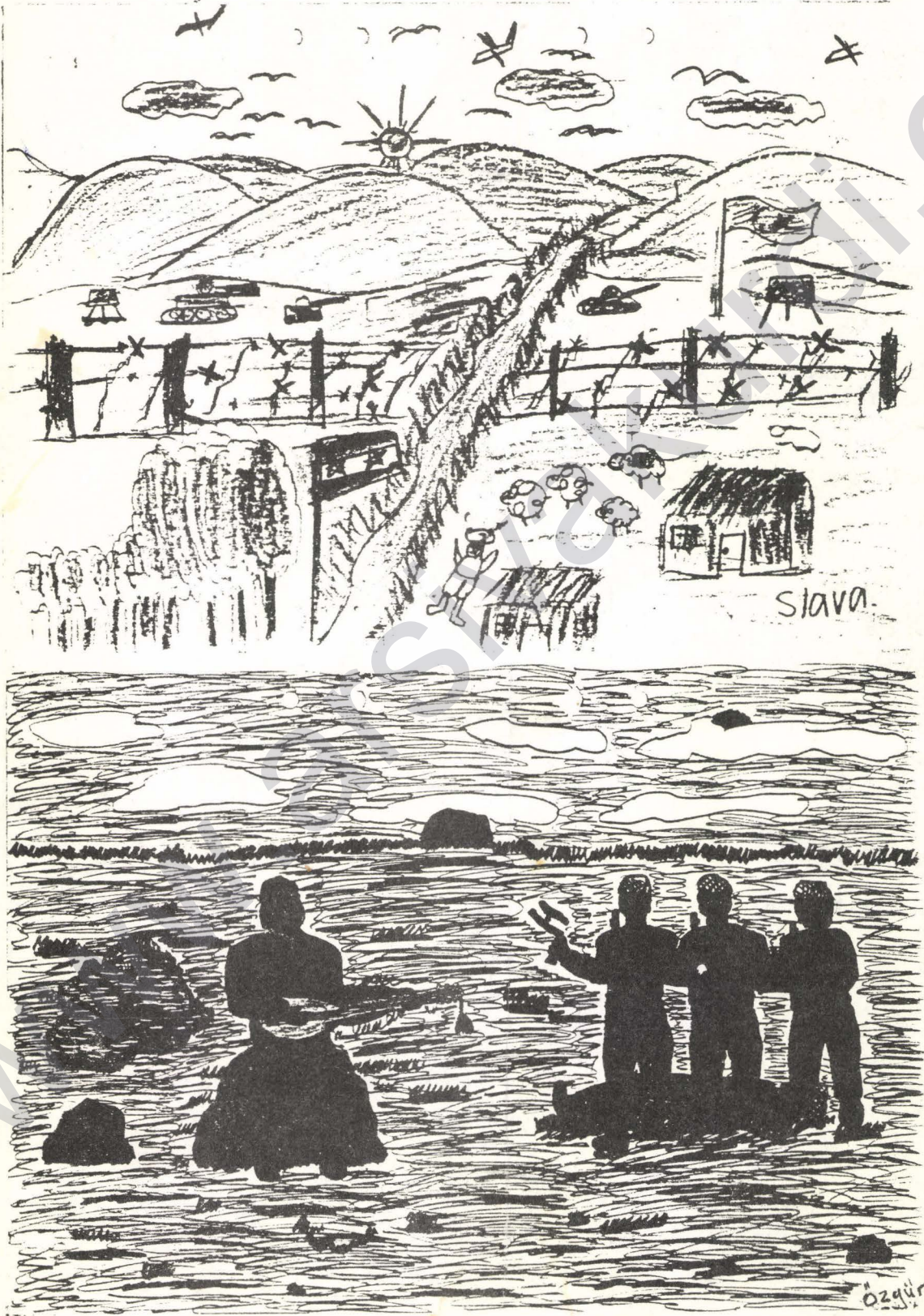

BERBANG

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KURDISTANÊ LI SWÊD

BERBANG

Kurdisk tidskrift, utges av Kurdiska Riksförbundet- Ansvarig utgivare och Redaktör: A. Tigris
Layout och sättning : Cotkar och Gundi.

ADRESS

Kurdiska Riksförbundet Rissneled
ed 55, NB
172 44 Sundbyberg/ Sweden

Prenumeration: Medlemmar 50 kr.
/ år övriga 100 kr/ år
Postgiro: 643880-8

BERPIRSİYAR :

A. TİGRİS

REDAKSİYON:

BAVÊ NAZÊ
S. QEREC DAX
C. ŞERO
MUËYID TEYİB
BRİNDAR
ADIL DURAN

PERGALA RÛPELAN:

COTKAR Û GUNDÎ

BERBANG

Kovara kurdi, xwedi: Federasyona
Komelên Kurdistanê li Swêdê
Biha: 5 kronê swêdê
Abone: sal 50 kron

NAVNÎŞAN

Berbang, Rissneleden 55 NB
172 44 Sundbyberg/ Sweden
Postgiro: 64 38 80-8

NAVEROK

Li ser wêje û ziman

PANELEK3-4-17
DÎTINEKE KURT LI SER KURDÊN LUBNANÊ5-6-7
Azad Serbest	
ŞEWIRMENDÊ DEWLETA TIRK8
DÊ KÎ ZENGIL DI HUSTÊ PISÎKÊ XE?9
Bavê Nazê	
JI BO DESTÛRÊ PÊŞNEYARÎ10-11
Komîta Koordîne	
BERBANG Û ŞEVA ZAROKAN12-13-14-15-16
A. Tigrîs	
JI FEDERASYONÊ Û KOMELÊN ENDAM NÛÇE Û BÛYER	..18
ROMATA " TU"18
A. Fewzî	
DENGÊ ME18
Jî helbestvanê kurd	
AHMEDÊ NALBEND20-21
Muëyid Teyib	
FERHENGOKA BERBANGÊ22
Li Hollandê	
NAVENDIYA KURDISTANÊ VEBÛ23

li ser wêje û ziman

PANELEK

Redaksiyona Berbangê, di roja 21. 21. 1985 an de bi hinek nivîskarên kurd re li bajarê Stockholmê panelek pêk anî. Babeta panelê li ser ziman û wêja kurdî bû. Pirsên panelê ev bûn:

1- Hun rewşa rojnamegeriya kurdî li Ewropa çawa dibînin û ji bo pêşvebirina wê, bi taybetî di warê ziman de çi pêwîst dibînin?

2- Bi nêrîna we romana kurdî heye an tune ye? Heger heye hun çawa dibînin? heger tune ye sedemên tunebûna wê çi ne?

3- Nêrîna we li ser efrandinên nivîskarên bi nîjad kurd in û bi zimanê bîyanî ew dinivîsinan çi ye?

Endamê redaksiyona Berbangê Bavê Nazê, panelê îdare kir. Bavê Nazê, him bi xwe beşdarê guftogoyê bû û him jî civînê dagerand. Ji bil Bavê Nazê ev kes beşdarê panelê bûn:

Rojen Barnas, Ferhat Şakîlî, Mehmed Uzuri, Reşo Zilan û Malmisanij.

Em niha li jêr bi kurtî guftûgoya panelê ji we xwendevanên xwe re jî pêşkeş dikin.

Berpirsiyarê panelê Bavê Nazê, civînê vekir. Di derbarê civînê de agahdarî da. Pirsên panelê xwend. Qala gels û pirs û pirsgerikên wêje û zimanê kurdî kir. Û ji Reşo Zilan pirs çawa ye yekemîn kir:

— Di zimanê kurdî de gelo çima kumik tê bi karanîn?

Reşo Zilan : Di her zimanî de qanûnên taybetî hene. Bingehê alfaba kurdî bi kumik hatiye danîn; lê dema M. Kemal alfaba tirkî guhart, Celadet Bedirxan jî di alfaba xwe de hinek guhartin çêkir û alfaba xwe nêzî ya tirkî kir. Lê dengdêr cûda man "î" ya kurdî dirêj û ya tirkî kurt e....

Rojen Barnas : Di dema Osmanî de jî "î" bi kumik bû. Di dibistanan de jî mamostan ferqiyata "î" ya tirkî û ya Îranî şandidan....

Bavê Nazê : Di daçekan de tu çawa difikirî?

R. Barnas : Ev pirsêkî siyasî ye. Dema merkez hebe, ew çax dibistan, radyo û tv li gor wê tê meşandin. Bedirxan û Qanatê Kurdo li derê welat vî îşî meşandine. Heta Celadet sax bûye, Osman Sebrî, Cigerxwîn û yên din li gor wî nivîsandine; lê di pey mirina Celadet de her kes li gor xwe dest bi nivîdandinê kiriye. Celadet li gor Ewropayê nivîdandiye. Divê em li gor grametîka Celadet bimeşin. Lê kêmasiyên wê jî hene.

Reşo Zilan : Di rastnivîsê de, ferqên mezin di nav Celadet Bedirxan û Qanatê Kurod de hene. Qnat tişteki nû derxistiye, lê Celadet wê nedîtiye. Ew jî rewşa 5 halên ziman e. Qanat dibêje 5 halên zimanê kurdî hene. Kurdên Erîvanê daçekên pêşin nanivîsin. Wekî " mi ra" (rastî ji min re ye). Di zimanê Ewropayî de ji bo daçekan qanûn hene. Zimanê kurdî jî di vî grûbê de. Zimanê kurdî jî divê li

gor wê be. Divê di kurdî de jî daçek cûda bîn nivîsin. Bi xwedê divê mirov bala xwe bide zaravayên din jî. Bi taybetî divê mirov bala xwe bide sornî. Divê em prensîbên Celadet biparêzin.

Bavê Nazê : Dibêjin ku tirk lêkera " bûyînê" bi hev re dinivîsin, ji ber vê yekê jî, Celadet cûda nivîsiye. Heval Malmisanij, tu ji vê dîtîne re dibêji çi ?

Malmisanij : Her ziman xwediyê mantiqekî ye. Ev tişt tiştên formel in. Ji aliyê teknîkî ve kîjan hêsaye û adetên berê jî divê mirov bide domandin. Divê em rîya Celadet Bedirxan nasbikin. Tîp jî formel e. Wek reşo jî baskir diwê li gor C. Bedirxan be.

B. Nazê : Tu dibêji em şaşiyên Hawarê jî binivîsinan?

Malmisanij : Na. Ez dixwazim li ser "î" û "i" bisekinim. Me li Tirkîyê, "i" ninivîdandin ji ber ku li wir "i" dahatin nivîsandin.

B. Nazê : Reşo dibêje "î" ne formel e.

Malmisanij : Mirov nav û deng dide tîpê. Tîp bi xwe nav û deng nade. Hinek dibêjin "ke" û hinek dibêjin "ka". Di destê mirov de ye.

Reşo : Lêkera " bûn" Qanat dibêje, ji "hebûnê" hatiye. Dibêje ku du gotinan dide ber hev û divê cûda bîn nivîsandin. Lê "bûn" di zimanên din de jî cûda ye. Herweha di zimanê ewropayî de jî....

M. Uzuri : Divê em du tiştan bidin ber xwe. Armanç û yekîtiya ziman. Di warê kurmançî de C. Bedirxan him avêtiye, lê standart peyda nebuye. Divê di vî warî de yekîtiya ziman çêbe. Min bi xwe destnivîsarên ku C. Bedirxan re hatine dît. Ji aliyê ziman ve cûda cûda hatine nivîsandin, C. Bedirxan hemû rast kiriye. Ez dibêjin C. Bedirxan rast e. Di vî warî de înstîtuuya Kurd qerar girt. Divê hemû rojnameyên kurd jî xwedî qerar bin. Du avantajên C. Bedirxan hebûn. 1) Ew di nav gel de bû; 2) ewguh didan zimanê ewropayî. Cûdabûn ne ji bo tirkîye, li gor zimanê ewropayî ye. Divê standart hebin. Her kesê ku binivîsîne ne ziman zana ye. Heta niha mele û seyda li ser ziman xebitîne. Îro divê zimanzan vî karî bikin.

B. Nazê : Di kovara Hêvî de gotarek heye, dibêje ku di kurdî de zaravayê edebî tune. Îro du zaravayên sereke hene. Çawa çêdibe, gelo Şakîlî dibêje çi?

F. Şakîlî : Yekbûna zimanê kurdî gelek çetin e. Îro Kurdistan di nav 5 dewletan de hatiye dagirtin. Îro ew xelkên ku bi ziman mijûl dibin ew çi kes in? Ew kesên ku divîsin ne ziman zana ne. Bi taybetî ew kovarên ku bi kurmançî têt nivîsin ne kurmançî ye. Di % 80 şaş in. Mesele lêngustîk rast e an na. Du diyalekt hene. Îro çiqas her du diyalekt paralel jî herin yekîti pêk naye. Di esasên xwe de zimanzanayên ewropayê dixwazin ferqiyata navbera her du diyalektan mezin şan bidin. Lê ne ewha ye. Îro problemên zimanê norvejî jî hene. Norvejî di yekîtiya ziman de 3 tişt dibînin 1) masmedia; li Kurdistanê nîn e 2) her kes wek bav û diya xwe dinivîse, Diyarbekirî, Silêmanî.... Ji ber vê yekê her nivîskar li gor devoka xwe dinivîse. 3) Aqedemiya central hebe. Aqedemiya Norvejî, ji aliyê grametîk ve jî yekîtiyê anîye. Divê yekîtiya zimanê kurdî jî hebe. Central pêwîst e. Hawar ne standart e. Qanûn nîn e. Divê em bîjin "belê C. Bedirxan çewt e." Divê ne li gor gotin û nivîsandina Qanatê Kurdo be jî. Divê her tişt bi zanistî be.

Malmisanij : Ez dixwazin tişteki kurt bijim; şaşiyek heye. Zimanê kurdî hemû diyalekt in, hun dibêjin; lê ji aliyê din ve hun zazakî jî jî bir dikin. Nizanim çima? Ez îddîa dikim, ew kurdên ku îro bi dimilî dipeyvîn qasî kurdên Îraqê ne. Kî çiqas li ser zazakî xebitî ye? Li derî zazakî de çawa yekîti çêbe? Me, bi zazakî ferhengek çêkir lê bo ne çapkirina wê gelek problem derxistin, ne hate çapkirin. Zaza di dîroka Kurdistanê de roleke mezin lîstine. Çima di hêla ziman de na?

B. Nazê : Ger nivîskar li ser bingehê grametîkî ninivîsinan de yekîti çêbe; divê babetê de nivîskarên li Ewropa wek hev dinivîsin. Erê Mehemed lê roman çima bi devokî bêt nivîsandin?

M. Uzun : Di kurmancî de zimanê edebî tune. Kurmancî û zazakî diyalektên (devokên) peyvê ne. Divê em zimanekî edebî pêk binin. Divê ziman di çarçova edebî de bi kar bê. Di vir de em ji soranî û zazakî keliman bigrin. Ez piştgiriya Malmisaniy dikim, divê ew zaravayê xwe bi kar bîne. Divê hemû devok derkevin navê. Bi hemû devokan zimanê neke nivîsê pêk bê; lê ne di wê manê de ku xelk ji wê zimanê nivîsê fam neke.

B. Nazê : Nivîskarekî rûsî rojeke ji me re got ku; "ger ez kurd bama, min dê li ser dîroka kurdî binivîsan. Lê niha ez li ser ya rûsî çî binivîsim. Her tişt hatiye nivîsin. Hun xortin karin gelek tiştan binivîsin..." Wek em pê dizanin, Mehmed Uzun ji romanek nivîsi ye. Te çima ji esera xwe re negot çîroka dirêj, te got roman?

M. Uzun : Roman di edebîyata her milletî de beşek e. Pîvanên romanê jî hene. Roman ji çîrok, piyes û ji yêncûda ne. Pîvan ew e, ku ne awakî vekirî an jî zuha be; ne tarîh û ne destan be jî. Lê divê ev tişt têde hebin. Şexsi-

yet û bûyerên tarîxî, civakî, kulturî bi şexs ve bêne girêdan. Tesfîrên edebiyên dirêj têde hebin. Roman pişt a xwe bide tore û norman.....

B. Nazê : Tu dixwazî bêjî ne sîyasî be, tarîhî be?

M. Uzun : Roman tişteki gelek fireh e. Ez.....

R. Barnas :: Roman bi serê xwe tarîh e.

B. Nazê : Şexis di çîrokan de jî hene. Tasfîr jî....

M. Uzun : Hikaye heye di wan de her tişt hene. Di hikayê (di çîrokê) de kontrasyon bilind e. Di roman de kultur, psîkolojîk di firehî ya wê de hatiye raxistin. Mam...

B. Nazê : Tesfîrên edebî, di wênen edebî de jî hene. Sûret dikeve hemû cûrên edebî?

M. Uzun : Mesela du sed sal heye, ku li ser romanê hîn munaqêşe dom dike. Dikare li ser destanekî romanek bê nivîsandin. Baweriya min divê şexs têde hebin, şexs di jiyana xwe ya rojê de hinek pirsan çêke, ne awayê dersane. Wek awayê jîyanê. Ev di tarxê de tune. Roman berhemek e kapitalîzmê ye. Bi vî awayî roman derketî ye.

Kêm-zêde divê di romana kurdî de jî ev tişt hebin. Romana ku em dibêjin roman e!

F. Şakîlî : Hinek heval dibêjin hikaye. Kurdên jêrîn dibêjin çîrok, kurteçîrok... Di sedî de sed tarîfa romanê tune ye. Ne li gor şexs e. Ronam hey ku şexs tê de gelek in, roman heye şexs kê in. Ji aliyê rûpelan ve jî weha ye. Roman heye çend hezar rûpel digre û roman jî heye pênc (5) rûpel e. Divê munaqêşe li ser roman heye an tune ye be.

B. Nazê : Divê berî her tiştî em zanibin roman çî ye. Heta îro M. Uzun, M. Baksî û Brindar roman nivîsandine.

Divê em baş bizanibin roman çî ye...Divê mirov roman, çîrok û kurteçîrokan tevî hev neke. Ulemayên Sovyet li ser sê şiklan disekin. 1) lirîk; 2) drama; 3) epos her yek ji wan jî şaxên wan hene. a) romana epros..... b) powist - çîroka dirêj û kurteçîrok c) novel. Weha ne be nabe. Roman, çîrok û kurteçîrok tevî hev dibin. M. Uzun : Roman girêdayiyê xwendevanan e. Ev tişt ne muhîm e. Hinek karin bêjin çîrok, hinek karin bêjin kurteçîrok û hinek jî karin bêjin roman...

B. Nazê : Na, na divê em baş bizanibin.....

Malmisaniy : Rast e, divê li gor roman pîvan hebe. Roman

dûmahîk rû 17

DÎTINEKE KURT LI SER

KURDÊN LUBNANÊ

azad ahmed

Azad Serbest vê nivîsara xwe ya ha, bi erebî nivîsî bû.
RÊBER, nivîsarê ji zimanê erebî wergêrand kurdî.

Qasî 80 hezar kurd li Lubnanê ji demeke dûr û dirêj ve meçhul in. Kes bi temamî bî rewşa wan nizane. Bi rewşa wan a însanî, civakî, zanistî û siyasî ne agahdar in. Ne cîcaka Swêd tenê, di nav wan de grûbên Kurdistanê jî hene; ku ne agahdar in rewşa kurdên li Lubnanê ne. Ji ber vî sedemê jî min pêwîst dît ku bi kurtî vê agahdariyê bigîhînim kovara federasyonê Berbangê. Ev gava yekemîn e, ku kurdên li Lubnanê yê meçhul bide nasandin. Dîroka kurdên li Lubnanê, dîrokekî dûr û kûr e. Di sala 1200 î de hinek malbatên kurd hatine Lubnanê. Ew malbat bi plan û dekên dewlemendiyê hatin Lubnanê. (Eyubî, Al-Seyfê, Murebî, Canpolat, Al-Îmad, Malbata Hamê û ûhw...) Sedemên hatina wan malbatan û li Lubnanê, rewşa wan ya civakî ya wê demê bû. Ji xwe di dema Eyubî û Osmanîyan de sînor tune bû. Kurd li erdê ku îro jê re dibêjin Lubnan cîwar bûn û ji bo parastina heremê gelek xebat şandan. Kurd ketin nav civaka Lubnanê û di nav meselên wê demê ya hundirî de rolekî wan yê aktif, baş hebû. Bi taybetî di dîroka Lubnanê ya navîn û nû de. Ew dîrok jî, dîroka hemû lubnaniyan e. Mayîna kurdan bi sed salan li Lubnanê, kurdan kir lubnanî ji ber ku ew çax mesela netewî tune bû.

Mirov kare bêje, pêk hatina civaka kurd li Lubnanê, di pey qetlîama Ataturk de ew kurdên ku ji Kurdistan Tirkîyê revîyan li Lubnanê pêk hat. Li pey gund şewtandin, kuştin û qetlîama mezîn hinek kurd mecbûr man ji Kurdistanê revîyan û xwe avêtin Lubnanê û bi taybetî berî 60-65 salan li Beyrutê cîwar bûn. Têkiliyên wan bi welêt re dom kir û ji ber vê yekê kurdîtiya wan wînda ne bû. Adet, kultur û zimanê wan wek yê bav û kalên wan dom kir û di vî warî de alîkariya tû kesî û sazgehî negîha wan. Her wiha kurdên li Lubnanê bi şîn û şayîya neteweyê xwe re bûn.

Ez karîm bêjim rewşa kurdên li Lubnanê di navbera 60-65 salan de bi awakî zanistî guhartineke mezîn û berçav çê nebû. Ji ber ku rewşa wan a koçerî dom kir û cîwar bûneke daimî pêk nehat; civaka wan nezan, nexwend û xizan ma. Û her wiha civaka kurdên li Lubnanê, ji civaka Lubnanê cûda û der ma. Ew paşve mayîn, nezanî û xizanî ji jêbermayîya (mîrasa) kolonyalistên tirk ma. Ev tiştana bi wan re hat heta Lubnanê jî. Wek berê jî min got, îro jî

di jiyana civaka kurdên li Lubnanê de guhartineke gelek mezîn çênebûye. Îro jî li Lubnanê, xaniyên wan wek xaniyên welat in. Karên ku li welat dikirin li Lubnanê jî dikin. Kurdên li Lubnanê karên herî giran dikin. Wek, trîfiroş, piştîkêş, barhilgir, rencber, emele û hw... Kesên xwendekar, pispor gelek kêman in û ji tiliyên destekî zêdetir nîn in.

Bi kurtî mirov kare bibêje, di vê dema dûr û dirêj a ku li Lubnanê di ser kurdan re derbas bû hîn ji kurd di tepe repa xizanî, nezanî û bê cîwariyê û bi her rengê derd kişandinê de mane. Heger ku pêşveçûnek hebe, pêşveçûneke pir hindik û biçûk e. Li gor pîvandina teorî û pratîk û di dema dûr û dirêj ku li Lubnanê mane; di jiyana wan a rojê de, karên wan yê giran hemû ji bo pariyek wan e.

Sedem ne ev e, ku ev nezanî, xizanî û paşvemayîya kurdên li Lubnanê ji dînamîka kurdan tê. Belê sedema herî girîng û mezîn ev e, ku kurd ji aliyê fermî û gelêrî ve û ji aliyê civaka Lubnanî ve nehatine qebûl kirin.

Dema ku kurd ji Kurdistanê ji ber zîlm û zora netewî û çînî revîyan, hatin û li Lubnanê cîwar bûn; tê wê manê ku Lubnaniyan wan wek grûbeke multecî qebûl kir. Divê civaka Lubnanê, ji wan re alîkarî bikira û wek zarokekî nû ku li ser lingan dikeve, divê mirov destê wî bigre û alîkariya wî bike, ku karibe bimeşe. Bi rastî ev alîkariya wiha li Lubnanê ji grûbên multeciyan din re bû. Wek grûbên ermenî, suryanî/ aşûrî û yewnanî. Peymana 1943 ya, sîstema dewleta Lubnanê çêkir. Ew peyman a li ser menfaata grûbên dinî pêk hat. (1) Ev sîstema nû dît, ku ew grûbên multecî xizmeta menfêata wan a çînî dike. Hêzên karbidestên Lubnanê, ji bo demên pêş û xurtkirina karîna xwe destek û alîkariya wan grûban girtin. Û bi vî awayî jî, ji wan grûban re rê û îmkânên nû vebûn, ku civaka Lubnanê ya grûbî û mezhebî xurt bikin. Lê ev îmkân ji kurdan re çênekirin. Ew kurdên belengaz, tengazar ku li Lubnanê bûn, bê par û bê kes man, ew rewş wan hîn jî dom dike. Lê ew grûbên ku ketin nav sîstemê û ji her alî ve alîkarî û piştgirî girtin, sewiya wan a civakî, kulturî û siyasî gelek bilnd bû û pêşket. Hemû grûban (derê kurdan) mafên xwe yê hemwelatiyê (wetandaşiyê) bi hêsanî girtin. Ji zarokên wan re deriyên dibistanan, (dibistan li Lubnanê bê pere ne) û tevê nexweşxanan, doktoran û klînikan belaş vebûn. Ji

حَدِيث

عريضة الى الرئيس
بطلب الجنسية للافراد

يوم الاحد بعد اجتماع في
خطه اذك سواد حدثت وبتة
نصيه الافراد ودرن المحجمون
ارسال برقيسة الى رئيس
الجمهورية بطلب موقوفه بالطلب
الافراد الجنسية اللبنانية
ويوم الاثنين بسا ازمة بين
رئيس الحكومة والمسؤولين في
وزارة العدلية بسبب مذكرة
المؤقت التي صدرت بحق مدعى
من الافراد الذين حصلوا على
نظامي هوية وكان التسجيل
رئيسي زمامي قد تطهر في البلاغ
الرئيسي الذي اذاه في الايام

الجمهورية اللبنانية
وزارة الداخلية
المديرية العامة للأمن العام

RÉPUBLIQUE LIBANAISE
SÛRETÉ GÉNÉRALE

جواز إقامة
Permis de séjour

في حال تغيير محل الإقامة، تنفذ
داشرة الأجانب ضمن مهلة سبعة أيام

En cas de changement de lieu de
résidence, avertir le département des
étrangers dans un délai de sept jours.

Ji bo hemwelatiyê gillgotinek
ji serokwezirê Lubnanê re.

Qeyd û ders

bil wan tiştan, derî û îmkanên salonên sporê, çapxanan, koma ciwanan ûhw... vebûn.

Ez dixwazim di vê babetê de mîsaleke kurt û biçûk bidim.

Di roja 16. 11. 1942 an de rojnama lubnanêya " Al-Nihar Al Lubnaniye" daxuyaniyeke wiha diweşand; " 10-28 . 11. 1942 yan de komîteke ji jinên Lubnanê pêk hat. Komîte ji her malbateke lubnanî daxwaz dikir ku her yek çalibek sabûn û çalibek kek bişeyîne ji bo alîkariya multeciyan yewnanî û yê n din."

Lê, di wan deh salan de tiştê ku rojnamên Lubnanê,

li ser rewşa kurdên li Lubnanê weşandiye ji derê nûçe-qerfêkî ku ew jî, ji aliye wê rojnamê bi xwe ve hatiye weşandin tune ye. Ew rojname di hejmara xwe ya 29 Tebax 1942 an de dinivîsîne: " Sê nexweşê xuriyê li Beyrûtê hatin dîtin. "

Wê rojnamê dît ku ev " xelat" kurdên muhacir, belengaz û brîndar ji lubnaniyan re bi xwe re anîne.

Di wê demê de herkes dizanibû, ku nexweşiya xuriyê li Lubnanê, nexweşiyeke gelek normal bû û li her derê û li nav her grûbî hebû. Lê, ev nûçe-qerfa biçûk dide xwuyakirin dijîtiya li dij kurdan ji mêj ve hebû. Ew jî wek refleksekî ji sistema mezhebiya Lubnanê yek e.

Di eynî demê de ji grûbên din, ji hemû sewiyan memûrên fermî û nefermî pêk hatin, wek ermeniyên muhacir ku bi kurdan re hati bûn Lubnanê; ketine parlamentoyê. Di parlamentoyê de mafê grûba xwe parastin. Di eynê demê ew hukumetên ku li Lubnanê çêdibin, ermenî ciyê xwe di nav hukumetê de digrin. (2) Di wan 60-65 salan de ji kurdan memûrên fermî û pispor nîn e. Heta roja îro mirov nikare memûrekî ku bi rutba mudûrekî di nav kurdan de bibîne. Ev tişt jî, ji bihevketina sistema lubnaniya grûbî tê. Ji ber ku hukumetên Lubnanê, kurdan wek grûbek nabîne. Ji derê kurdan, grûbên din, li ser nufufên wan, li ser mezhebên wan tî nîvîsandin; kurd jî, ji ber ku sînî ne, lê sînî jî kurdan ji xwe û ji grûba xwe qebûl nakin.

Hukumeta Lubnanê, di 17 ê Heziranê 1946 an de qanûnek bi numera 6628 an dextist. Ev qanûna ha li ser grûbên multeci gelek tesir kir Li gor vê qanûnê hukumetê komisyonek pêk anî, ku erd û araziyan sultanê Osmanî, Sultan Ebdulhemît li wan grûbên multeciê belav bike. Ew jî, ji bo cîwarkirina grûbên multeci bûn. Wê komisyonê, erd û araziyan par kir û mafên wan tespît kir. Komisyonê, heqê erd û araziyan bi texsîtan ve girêda, heta 20 salan. Hukumetê, di dawî de ew grûban ji heqê texsîtan efû kir û ji wan grûban re wek alîkariyek hesap kir. (3) Di vê parkirî-nê de li herema Rasileyne (Lubnan) û Encer erd û arazi da grûba ermeniyen. Lê, kurdên ji vî mafê jî bê par man û vî tiştî jî, tesîrekî kûr û giran li ser jiyana wan a rojane hişt. Kurd bê cî û bê war man! Kurd mecbûr man û ji xwe re xaniyên teneke çêkirin. her çend malbat di xaniyekî teneke de diman. Navbera xwe bi çarşefan dibirîn.

Herwiha suryaniyan ku bi kurd û ermeniyen re hati bûn Lubnanê, wan jî alîkarî û piştgirtî dîtin. Di vî warî de dêra wan roleke mezin list. Suryaniyan di dêra Marcircos de civandin. Di bin serokatiya Vikont Flip Diterzî de komîteke pêk anîn. Komîtê, ji bo hemû mafê macirên suryanî xebat kir. Komîtê, ji macirên suryanî re îmkanên cil, kar, cîwar çêkir. Ji bo cîwarbûna wan li Beyrutê, ji bo lêkirina xaniyan erdeke bi 13 hezar herin (herinek 70 cm e) kirî. Ji suryaniyan re li wê heremê bi kevir û beton xaniyan çêkir.

Tesir a kûr û mezin a ku li ser kurdan bû û kurd di vê rewşa xwe ya reş û êş de man, pîrsa hemwelatî (wetandaşî) ye. Li gor grûbên mezhebî, hemû grûban mafên xwe yê hemwelatiyê girtin, lê kurd ji vê mafê xwe bêpar man. Di warê hemwelatiyê de ji 25 salan vir de ye, ku hukumet û parlamentoyên Lubnanê hîn dê li ser hemwelatiya kurdan difikirin. Hêj ji rewşa kurdan re çare nedîtine. (4) Mirov kare bibêje heta îro ji kurdên Lubnanê jî %10 hemwelatî girtine û ji % 10 jî kelpenufus in. Kelpenufus ev e, ku tiştêkî wî yê fermî nîn e. Bê qeyd û nufus e. Ew kesên ha sa-

xên mirî ne. Tû mafên wan yênsî nîn e.

Hemwelatî ji bo pêşveçûn û serketina însan gelek giring e. Ew kurdên ku rewşa wan ji 25 salan heta îro hukumet û parlamentoya Lubnanê ku li ser nefikiriye û biryar ne da ye, mafên wan yênsî memûryetiye tune ye. ûhw. mafên wan yênsî ku di şirket û sazgehên fermî û şexsî bixebitin tune ye; eskeriya wan qebûl nakin. Nikarin ehliyet bigrin. Nikarin şirket û sazgehên sinayî û ticarî ji xwe re çêkin. Mafên wan yênsî têkevin sîgortayê jî nîn e. Mafên wan yênsî tatîlê, saet û demên kar û teqavêdataliya kar û hw nîn e. Îmkanên pisporbûnê jî nîn e. Ger bibe jî nikerin bixebitin, ji ber ku karibe bixebitin divê endamê sendîka meslekî bin! Ew jî hemwelatiya Lubnanê pêwîst dike. Divê ez li vê derê bînim bîra xwendevanan, heta ew kurdên ku çend salan berî hemwelatiya Lubnanê jî girtine; dîsa xwe bîyanî dibînin ji ber ku li Lubnanê dibin tesîra dînî û grûbî de mane. Alîkariya wan a madî û manevî nabe. Ji ber vê yekê yênsî ku rewşa kurdên li Lubnanê dizanin kêmaniya ulmdar û pisporan dibînin. Wek dixtor, dezgevan (muhendis), avuqat û hw. Heger hebin jî, mirov kare wan li ser tiyên destekî bijmêre.

Ji ber ku kurdên Lubnanê, di demeke dîr û dirêj de bê hemwelatî mane, loma ew bê xwendin, kar, pêşveçûna civakî, zanistî, siyasî mane. Ji van sedaman ji wan re jî hemwelatî, karên sivik, meyweffroşî û wek emele maye. Paşvemayîna wan a aborî, wan ji xebata civakî û siyasî ya rêxistinî dîr xistiye. Û komelên wan yênsî civakî û siyasî di nav dijîtî, berberî û kêmasiyan de hiştine.

Ew derd û keserên ku kurdên li Lubnanê dîtine; li ber van deh salên dawî tişteki hindik e. Ew deh salên dijîtî û berberiya ku ji peymanê 1943 yan derket ew zerarên ku li grûba kurdan bûye bi hejmareke pîvandine û bi awakî nispi, mirov dibîne zirara herî mezin gîhaye kurdan. Li çarşî û kolanên Lubnanê bi top û bombayên kor û bi teqandinên dinamêtan bê hejmar keç û xortên kurd tîn kuştin. Dema li Beyrutê şer geş dibe; kesên girêdayî yênsî grûbên din ji taxên şer der dikevin û xwe dispêrin grûbên xwe. Lê kurd, ji van îmkanan jî bê par in. Ew wek dîlan (êşîran) li Beyrutê di nav şer û agir de bêçare dimînin. Tû çî û war ji wan re nîn e, ku pê ve herin. Da ku kurdê karibe ji nav şer û agir derkeve, divê çend cara dibin kontrolên milîsan de derbas bibe. Ji ber ku kurd jî ne hemwelatiyên Lubnanê ne û bê pasaport û nufus in, ji aliyên milîsan ve tîn girtin. Ji vê sedemê jî (5) bi sedan kurd, di girtigeh û zîndanên milîdan de hene. Tû kes bi mirin û mayîna wan nizane. Bi taybetî FALANC û faşîstên Lubnanê kurdan grûbeke bîyanî dibînin û bi çî awayî dibe bila bibe, dixwazin wan ji kok ve hilkin. Ji bo FALANC û faşîstan ferq nîn e, ku kurdên hemwelatî be an nebe. Li ba wan kurd, kurd e. Di van deh salên şer de hemû metodên terorîst li dijî kurdan bi kar tînin. Taxên ku bi piranî kurd li wir dijîyan, FALANCISTAN ew bindest kirin wek "MESLEX, NEBHA TILZAHTER." Li wir li dijî kurdan qetlîam çêkirin. Di van deh salan de kesên ku li kurdan xwedî derketa tune bû û tune ye. Lê Lubnanî qet nebe ji bo pêş heviyeke wan heye. Lê belê yênsî kurdan ew hevî jî nîn e. Ew proja ku ji aliyê hereka niştîmaniya Lubnanê ve dê pêk bihata, bi hilweşandina wê ve hemû hevî û gumana kurdan jî wînda bû. Ji ber ku ew proje, ji kurdan re hevîyek bû li dijî grûbên mezhebî yênsî ku ji kurdan dilreş in. Her grûbên mezhebî herema ku dixin bin destê xwe, rewş û îdara wê li gor menfeata xwe ya

grûbî tertîp dikin. Ew grûp hemû, kurdan bîyanî dibînin û bi her cûrên metodan dixwazin kurdan ji herema xwe dîr xin. Û werwiha kurd êtîgî (tada) ji her alî ve tîn serên wan. Û kurd ji her alî ve bê alîgir dimînin. Ji vê rewşê re mînaka herî mezin û berçav ev e, ku di sala 1983 yan de dema demdemî (muwaqat) şer rawesta, ji aliyê fermî û netewî ve kurd bê xwedî man. Dîsa bîyanî hatin dîtin. Di vê dema ha de bi dizî û bi eşkera êrişên kurdan dikirin. Hemû metodên xirab li dijî wan bi kar anîn, wek kuştin, revandin... Ew bûyerên ku çêdibûn bi derew û bi bê bextiyan dixistin stuyê kurdan. Dewlet bi xwe jî, li sedeman digeriyan ku komele û rêxistinên kurdan hilweşîne. Wek komela Zanistî û Civakiya Kurdên Lubnanê û Partiya Demokratên Kurd li Lubnan. Ji bil van metodan, hukumeta Lubnanê bi awakî fermî, ji bo koçkirina kurdan metodekî nû pêk anî. Ew jî dema ku kurd dixwazin herin nufusên xwe yênsî hersalî nû bikin (6) hukumet ji bo nû kirina wan nufusan, ji kurdan dokumentên fermî dixwaze ku ew nufus ne sexte ye. EV BÛYER TÎŞTEKÎ GELEK ECAYÎB E, HUKUMET JÎ BO KU NE SEXTEBÛNA NUFUSE BÎ ÇÎ BIKE: DIVÊ DOKUMENT LI BA HUKUMETÊ BIN. LÊ YÊ KURDÊN LUBNANÊ TERS E, HUKUMET JI BO NE SEXTEBÛNA NUFUSA WAN DOKUMENTÊN FERMÎ DIXWAZE. Bi vî rengî kes nikare dokumentan peyda bike. Kurdên reben jî derin meqbûzên (faturên) elektrîkê, avê û dukanan dibin pêşberê memûran dikin; ew jî wan meqbûzan qebûl nakin, dibêjin "ev ne fermî ne" û memûr, ji wan meqbûzên fermî ji wezaretekî an jî ji daîreke fermî dixwazin; ji ber ku memûr baş dizanin ku ew tişt li ba kurdan tunin. Û di dawî de nufusa kurdan ji kurdan digrin. Û bi vî awayî koçkirina kurdan tîn ber derî. Koç destpêdike; lê pirê caran ev koç dibe koça dawî. Di kuçe û kolanên Lubnanê de cenazên wan tîn avêtin!

Ji kurdên Lubnanê re îro alîkarî û piştgirî pêwîst e!

1 — Peymana 1943 an, bîngê Dewleta Lubnanê danî, wê peymanê karûbarên dewletê di nav xwe de par kir. Li gor peymanê: a) Serokê komarê ji xirîstiyane Maronî b) serokê wezaretê ji musulmanê sîni; c) serokê parlamentoyê ji musulmanê şîi; d) serokê leşkerî ji xirîstiyane Maronî Û hw karûbarên dewletê li gor wê peymanê li grûbên mezhebî belav dibe.

2 — Serokê komarê ji aliyê parlamento ve tîn hîlbjartin. Serokkomar vatîni dide serokwezîr û serokwezîr jî, li gor grûbên mezhebî wezîran hildibjêre.

3 — Ev alîkarî mafê hemû grûbên multecî bûn; lê mixabin kurd jê bê par man!

4 — Di sala 1960 î de hemwelatî ji bo kurdan di parlamentoyê de xistin binçavan. Ji bo hemwelatiyê nedin kurdan kaxizek ji wan re çêkirin û jê re gotin "qeyd-elders" divê ev kaxiz her sal bêt nûkirin. Ji sala 1960 an heta îro parlamentoya Lubnanê hemwelatiya kurdan berçav dike(!)

5 — Di salên 1982-1983 ê yan de dema ku Îsrail êrişê Lubnanê kir û Beşîr Cimeyîl bi zor bû serokkomar, rojnavevaneke Almanî Demokratîk T. Alxandîr û car çû Beyrutê û ew wiha dinivîse: 2700 Xortên kurd li Beyrutê windayine. Bi sedan kurd di kampên Sebra û Şatîla de hatin kuştin. 276 xortên kurd di girtigehên Falancistan de hatin kuştin. Di sala 1975 an de hukumetê ceza da 83 kurdan. Bi qanûn malên kurdan hemû hatin kontrol kirin.

şewirmendê dewleta tirk

Rojnamevanê tirk M. Ali Birand, di roja 23.11. 1985 an de di rojname tirk "Miliyet" çapa Ewropayê de bi navê " herçîqas diçe pirsas kurd li Ewropayê fireh û belav dibe" nivîsarek nivîsand. Ez, wê nivîsara M. Ali Birand li hember çap dikim. Him dibe belge û him jî, xwendevanên me yê n ku bi tirkî dizanin bila tevayiya orjînalê nivîsarê bixwînin.

Ez dixwazim berî ku çala babeta nivîsarê û şirovekirina wê bikim; çend gotin di derheqê nivîskarê nivîsarê M. Ali Birand de bêjim.

M. Ali Birand kî ye?

Bi rastî M. Ali Birand ne rojnamevan e. Wek gelek şoreşgerên kurd û tirk pê dizanin, ew peyayê CIA ye. Û ew aqilmend û şewirmendê Dewleta Tirk a kolonyalist e. Li ser navê rojnamevaniyê û nûçegihaniyê M. Ali Birand bû çend sal in, ku li navça NATO, li bajarê Brükselê dimîne. Ew, carna li Tirkîyê û carna jî li Emerîka Yekbûyî ye. M. Ali Birand, di nav dewletên Nato û Tirkîyê de, bi taybetî di nav Emerîka Yekbûyî, Almanya Rojava û Tirkîyê de têkiliyên tarî û dizî dibe û tîne. Navbendî û şewirmendiyê dike. Pispore Dewleta Tirk a derveyî ye. M. Ali Birand, ne bi resmî, lê bi şewekî ne bi fermî şewirmendê Ankarê ye...

M. Ali Birand, di vê nivîsara xwe ya ha de bi kurtayî wiha dibêje: " Ew kesên ku li Rojhilata Navîn, di nav çar dewletan de belav bûne û xwe " kurd" dinasin û dibînin; li Ewropaya Rojava xebat dikin, tekoşin didin.

Kurd li Swêdê, bi zimanê xwe weşan, hîndekari û perwerdekariyê bi swêdiyan dan qebûlkin. Niha jî, ji bo vê yekê li almanyê xebat dikin. Li Almanyê dibêjin, ku ' ji bil grûba tirkî, spanyol û Italiyan grûba herî mezin em in. ' Daxwaza wan ev e, ku Dewleta Alman çî heq daye wan grûbên biyanî. Divê bide wan jî. Di vê çarçovê de bi kurdî weşana radyo û TV, di dibistanan de perwerde û hîndekariyê û di mahkeman de tercûman dixwazin. ûhw...

Ji sosyal demokratên alman, dostekî min ê bi namûs di vê babetê de wiha digot:

' Edî qet civîn tune, ku grûbên kurdan tê beşdar nebin, nepeyvîn, daxwaz û pêşniyariyên xwe pêşber nekin. Mirov ditirse û nikare li dij daxwazên wan raweste. Sosyal Demokrat, Kesk û heya Liberal jî, ji bo kurdan ji xwe re politîkeke tespît kirine.'

Di form û platformên navnetewî de jî doza kurdan herwiha aktuel e. Di van sê salên dawî de pirsas kurdan, di sedî de sed û pencî zêde û fi-reh bû.

Di Konsey û Parlamentoya Ewropayê de, kengê li ser Tirkîyê bêt peyvandin, pirsas kurdan jî tê holê û bi Tirkîyê ve girê didin. Ji ber ku Îran, Iraq û Suriye, di form û platformên Ewropayê de cî nagrê n problemeke wan yê wilo jî nîn e.'

M. Ali Birand, dibêje, ku berê grûbên kurdan tenê bi komunistan re peyvendiyan dadan; lê niha kurdan taktîk guhartine. Grûben kurdan niha bi serê xwe kar dikin û heta liberalan jî diçin û bi wan re peyvendî datînin. Kurdan çarçova xebatê fireh kirine. Ew hem ji Rojava û hem jî ji Rojhilat alîkarî û destek digrin. Di nav sazgeh û platformên Ewropayê de Tirkîyê bi tenê maye. Tirkîyê, di van platforman de li dij wan iddian bes bi hevokê "kurd tunin" bersiv dide.

Belê kesê ku M. Ali Birand nenase, dibe ku çaxa vê nivîsarê bixwîne dê bêje " ev rojnamevanê tirk kesekî demokrat e. Hebûna kurdan qebûl dike." Na! Ne wiha ye. M. Ali Birand Sînyalan dide Dewleta Tirk, û dibêje " li gor vê rewşa nû, tedbîrên nû bigrin! Pêşî li xebata kurdan bigrin. Hinek imkan û qenal û deriyên ku hîn ji kurdan re venebûne, ji niha ve bixitîmîn. Em bi metodên kevin nikarin pêşî lê bigrin."

M. Ali Birand, bi zanayî bûyeran mezin dike û şandide. Belê, divê kesên aqilmend û şewirmend politîka roviyê baş bizanibe. Bi rastî roviyê wek M. Ali Birand gelek kê m in. Ew hem roviyê Asyayê û hem jî yê Ewropayê ye.

KOSE
M. Ali 23 EKIM
BIRAND 85

KÜRT SORUNU AVRUPA'DA GİDEREK YAYGINLAŞIYOR...

ORTADOĞU'da dört ülkeye dağılmış durumda yaşayan ve kendilerini "Kürt" olarak görenler, Batı Avrupa'da mücadele veriyorlar. Son 4-5 yıldır da, epey mesafe almaya başladıkları artık çok açık biçimde görülüyor.

İsveç'te kendi dillerinde yayın, eğitim olanağını kabul ettirdikten sonra, şimdi de Almanya'yı sıkıştırıyorlar. İleri sürdükleri en önemli nokta da "Kendilerinin Türkler, İspanyol ve İtalyanlar'dan sonra en geniş yabancı grubu oluşturduklarını" belirterek, diğerlerine ne yapıyorsa aynıni istemeleri. İşte bu çerçevede içinde, Kürtçe TV yayını, radyo yayını, mahkemelerde Kürtçe tercüman, okullarda eğitim vs....

Almanya'da sosyal demokrat uğraşı için namuslu uğraşı veren bir dostumuzun geçenlerde anlattıkları, olayın nerelere kadar vardığının adeta simgesi idi:

"Artık bir toplantı yok ki, Kürt gruplar temsil edilmesin, konuşmasın, isteklerde bulunmasınlar. Karşı çıkmaya dahi korkuyor insan ve bu durum özellikle son zamanlarda giderek artıyor" diyen bir dostumuz, Alman Sosyal Demokrat Parti, Yeşiller, hatta Liberaller'in dahi bir Kürt politikası oluşturduklarını ve giderek daha açık destek vermeye hazırladıklarına işaret ediyor ve "Bizî dahi susturuyorlar" diyordu...

AYNI durum uluslararası kuruluşlar için de geçerli. Bu forumlarda da Kürt sorunuyla ilişkin karar tasarıları, toplantılar, gösteriler son üç yıl içinde, eskiye oranla tam yüzde yüzelli arttı.

Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu gibi uluslararası forumlarda "Türkiye" daha moda bir konu olduğu için, Türkiye ile ilgili hangi karar çıksa veya bir soru sorulması söz konusu olsa, hemen Kürt konusu da ekleniyor. İran, Irak veya Suriye bu kuruluşların gündemlerinde fazla görülen ülkeler olmadıklarından dolayı, Kürt konusuyla ilgili ortaya pek çıkarılmıyorlar. Sorun hemen Türkiye'ye bağlanıyor.

Hele Kürt gruplardan önemli bir bölümünün bu kuruluşlara eskiden olduğunun aksine Komünist Parti veya kuruluşlarla birlikte girmek yerine kendi başlarına görünmeleri, basın toplantıları veya gösteriler düzenlemeleri, özette taktik değiştirmeleri de lehrilerle sonuçlar verir oldu. Eskiden, komünizm korkusundan dolayı, Kürt sorununa pek yaklaşmak istemeyen liberaller ve muhafazakârlardan bazıları, şimdi oylarını değiştirip lehrlerinde kullanır oldular. Böylece destek tabanları giderek genişliyor. Bu durumun önümüzdeki yıllarda daha fazla artacağı da şimdiden açıkça görülüyor.

ORTADOĞU'da Kürt sorununu destekleyenler çok net şekilde ortada. Kimse de saklamıyor. Başta Türkiye Komünist Partisi olmak üzere, tüm komünist partiler, sosyalist parti ve gruplardan önemli bir bölümü, sendikalar...

Kürtler, hem Doğu, hem de Batı'dan destek alıyor. Batılı ülke ve kuruluşlar "Eğer biz bir şey yapmazsak sahayı boş bırakmış oluruz. O zaman da karşı taraf Kürt akıma tam anlamıyla hâkim olur" diyerek, tehlikelerini göre göre desteklerini sürdürüyorlar. Aynı gerekçeyi Doğu veya komünist destek de söylüyor ve Batı yanlısı bir Kürt hareketi olmaması için, kollarını açtıklarını belirtiyorlar. Resmi gerekçeler ise "İnsan hakları-ezilmiş halkın haklarının savunulması" olmasına rağmen, gerçekte her iki taraf da, ilerde Ortadoğu'daki bir olasılık karşısında şimdiden sağlam bir pozisyon tutmaya çalışıyor.

Avrupalı kuruluşlar ve ülkelerde Türkiye bulunduğundan dolayı, olay başka ülkeleri de ilgilendirmesine rağmen, tek muhatap durumuna düşüyor. İddialar karşısında Türk temsilcilerin savunma teması da bir tek cümlele: "Rizde Kürt yok."

Milliyet

DÊ KÎ ZENGIL

bavê nazê

DI HUSTÊ PISÎKÊ XE?

Dema merov li rewşa kurdan temaşe dike, dibîne matmyî, ji ber ku kar û barên wan di nav nigan de maye, kes alî wan nake û tu dibê qey ew jî bê destin, pûç û korin. Gelo ji çi hatiye ev bê kêriya wan? ..

Heger em vegezin welat emê bibînin, ku bi çuk heya mezin bi yek gotinê dibêjin: "Riya gizgariyê di yekitiyê de ye, cikanina vê ermancê, "Zaroyên şîr helal" dikevin nav hêzên kurdan ên rengo-rengo û pir, dako wan li hev bînin. Lê ew jî, li ber lehiya berberiyê dirin û dikevin gegerinokê... Heger hat û ev "zaroyên şîr helal" ji gegerinoka windabûnê derkevin, destên xwe jî bîneçari datînin ser hev û bi yek devî dibêjin: "Qey xwedê wiha kiriye... Qey çedera me kurda wihaye, divyabe, em wek noka, li tehtë keve..."

Helbet rewşa kurdên li Ewriya ne durî kesên li welatin. Ji ber ku herdu katên darêkêne û ji yek kokêne... lê em bixwazin nexwazin, rewşa kurdên ewriya ne mîna yên welatin.. Heger li welat girtin, lédan û kuştine, li vira, li meydanên bajarên ewriya kurd bandikin em: kurdin. Û ne tenê wiha, ew karin kovar, rojnâme, pirtûk û tiştên din hîn giringtir çabikin, bi kar bînin.. Lê mixabin ev patinsalên ha bicîk nayê.

Belangazên hundirê welat, yên kezeb şewitî dibêjin: "Ma hun bendî çi ne?"

Bi rastî jî, em bendî çi ne?

Bersiv li ser vê pirsê çivanokek gelirî bi bîra min anî: "Dibêjin piştî mişkên çî nê tebata xwe ne kirin ji pisîkê, li hev civyan ji bo ko rêça xilasê ji xwe re bibînin. Pêşneyar pîrbûn.. Hinka digotin-piraniya wan xort bûn-destûra me bidin, ya xwedê wê bi diya me de, yan jî wê bi diya pisîkê de. Pîr û kalan ji wan re gotin:

Hûn nasînin, dert û hinerên dijminê xwe nasînin.
Piştî vê axivtinê bédengiyê ew girtin. Di ber xwe de dikirin niç-niç, mîna kesê, ku bêje "La hewlila." Mişk man wiha heya yekî navuser şekirek şikenand:

- Mane dibêjin, ku pisîk û kûçik mîna me dijminên hevî. Ma çima em xwe naspêrin wî ji bo ku me bihimîne ji pisîkê!

Kalepîrekê lê vegeand:

-Dostaniya kûçik ji me re nabe, tevî ku dibêjin: "Dijminê dijminê no- doste.

Çend xorta bi hev re pîrs jê kirin:

-Gelo çima, dostanî bi kûçik re nabe?

Kalepîr li wan vegeand:

-Berî her tiştî bendayeti tê danîn, gava muhtaciya du benda ji hev re hebe. Divê hun ji bîr nekin herçî bendê xurt ne ji bo çavên reş dostaniyê bi yên qels datînin. Ez jî ji we dipirsim ji bo çi wê kûçik bendekê bi me re çêke?

Hemû man bê deng. Kalepîr ji gotina xwe berdewam kir:

-Helbet, ku hinera me ev hiner be, wê ti muhtaciya kûçik ji me ra tune. Heger niha hinên mîna me qels, di dijimiyê bi pisîkê re bikrana, vêga me karibû bendayeti bi wan re çêkera.

Yekî ji xortan bi aqilsivikî peyva kalepîr birî:

-Naxwe, ka em û pisîk bi yek bendê li ber kûçik rabin.

-Eferim bavê mino-kalepîr bi qerf lê vegeand-ji xwe ev ji me kêma ma bû! Xelasiya me ji destê pisîkê tune. Hîn tu dixwazi me bera pêxêla kûçik de.

Xort bi poşmanî dev lêva xwe kir û dîsa deng ji wan biliya... Vêga mişkekî kal, perixî û hezhizî bi dijwarî rabû ser xwe, berê xwe da civatê û got:

-Ev ne civîna pêşiyê, ku min xwe têde dîtiye. Di xortanî, navoserî û yextar bûna xwe de gelek civîna min dîtin. Ji bo serketinê gelek rê û xaçerêk henin. Lê nayê bîra min, ku rojekê ji roja me bi dil û can da ser yek ji wan rîyan. Hergav dest vala em ji civînan xwe derdiketin. Wego hun dibînin em hîn li ciyê xwe ne.. Mişkê perixî hinekî ma rawistiyî, bihna xwe anî ber xwe û gotin berdewam kir.-Helbet, tevî wiha jî nabe em destên xwe deynin ser hev. Lewra bê tevdir bûn bi kêrî me nayê.. Tiştê ku di vî warî de dixwazim ji we re bêjim eve: Divê hun nasînin, ku rasta-rasta em nikarin herin pisîkê.. Emê bi vî hawayî pê nikaribin.. Loma divê em li fen û fîta bigerin.. Berî hatina civîne ez pîr fikirim, min dît ku pisîk tim û tim bi xafiltî me digre. Ji bo ko em bi hatina pisîkê bihisin, divê em zengilekî di hustê wê xin.

Xorta mina hergav bi xwîngermî bi yek dengî bankirin:

-Raste...Xebera kalo ye ..

Bi vê axavtinê qerebalix kete nav civatê. Diyar bû, ku qerebalix û kurtepişt wê dirêj biba, heger aqildarekî din ji mişkan ev pîrs nekirba:

-Başê.. gotina kalo raste û di ciyê xwe de ye, lê wê kî zengil di hustê pisîkê xe? -Civat ma bêpêjin û aqildar bi xwe peyv dom kir. Bêguman sera-sera em nikarin berî bidin pisîkê. Divê em zengil di hustu xin, bê ku bi me bihise..

Kalekî din gotin ji devî wî girt:

-Pîr rehetê katê pisîk razê emê xortekî dudya bişînin, ku zengil bi dizî pê vekin..

Yekî ji xorta got:

-Mane dema pisîk radizê çavên xwe nagire..

Pirçînî bi kal û pîran ket.

-Na, kurê min,-Mişkê aqildar lê vegeand -dema pisîk dikeve xew, çavên xwe venake. Lê kevrosk wî çavên tirso-neke loma, dema radizê jî çavên xwe nagire...

... Dibêjin piştî vê civîne rojnare, ku mişk li hev nahewin... Lê her û her pisîk bi zengile û mişk hîn behra wîne...

ji bo destûra federasyonê ya nû

PÊŞNEYARÎ

KOMÎTA KOORDÎNE

1. NAVÊ FEDERASYONÊ

Navê Federasyonê, 'Federasyona Komelên Kurd Li Swêd e.Navê Federasyonê bi Swêdî, Kurdiska Riksförbundet'.

2. QADA XEBATA FEDERASYONÊ

Qada xebata Federasyonê Swêde. Merkeza Federasyonê li Stockholmê ye

3. QARAKTERA FEDERASYONE Federasyon rêxistineke demokratik e ji komelên kurd li Swêd pêktê û bi tu rêxistinên siyasî ne girêdayiye, karê rêxistinên siyasî nake.

4. ARMANCÊN FEDERASYONÊ

1. Kurdên li Swêd temsîl dike.
 2. Kurdên li Swêd derheqa civata Swêd agahdar dike û ji bo çaroserkirina pirs û pirsigirên kurdên li Swêd xebat dike.
 3. Ji bo pêşde birin û belavkirina ziman û çanda kurdî xebat dike.
 4. Ji bo pêşdeçûna ciwanên kurd û halkirina pirsên wan xebat dike.
 5. Ji bo halkirina pirsên jinên kurd xebat dike.
 6. Ji bo pêşdeçûna zarokên kurd xebat dike û imkanan bo wan hazir dike.
 7. Alikariya multeciyan kurd dike û wan derheqê mafên multeciyan agahdar dike.
 8. Gelê Swêd derheqa pirsên kurd û Kurdistanê agahdar dike û piştgirîya wan digre.
 9. Piştgirîya tevgera gelê Kurdistanê li her çar parçan dij zordestiyê dike.
 10. Bi rêxistinên demokratîk û civakî çî biyanî, çî Swêdî- hevkarî dike.
- #### 5. BÎ CIANÎNA ARMANCÊN FEDE-RASYONÊ
1. Di gel merciyên resmî û rêxistinên civakî danûstandin datine.
 2. Ji bo kar û barê agahdarî, belavok belav dike, sêminêr û konferansan hazir dike, weşanên giştî (massmedia) bi kar tîne, kursa vedike, şevên çandî û piştgirî amede dike, gera hazir dike.
 3. Bi komelên endamve hevkarî dike

û projan hazir dike.

4. Sekreterekî bo jinên kurd hildibjê-re.
5. Sekreterekê bo ciwanên kurd hildibjê-re.
6. Komîteki bo xwendin û terbiyet kirina zarokên kurd hildibjê-re.
7. Komîsyonekî bo multeciyan kurd saz dike.
8. Kovarekî periyodîk bi zimanê kurdî diweşîne.

6. ENDAMETÎ

1. Her komeleyê kurd ku di belediye-kîde dixebite, xwedî destûr û bi kêmanî panzdeh (15) endamên wê hene û destûr û programa Federasyonê qebûl dike, dikare bibe endamê Federasyonê.
2. Komeleyê ku dixwaze bibe endamê Federasyonê, divê muracata xwe bi nivîsandî bike û bi muracata xwera destûr û programa komelê, lîsta komîta kargerê komelê û jimara endamên komelê ji Federasyonêre bişîne.
3. Komîta Kargerê Federasyonê piştî muracata komelekî bo endamê, derheqê muracata komelê bi derengî hundirê mehekîde biryar digre. K.K. biryara berendametî dide, an jî muracata komelê bo endamê reft dike. Mafê her komelê heye, wekî di kongra Federasyonêde îtirazî biryara K.K. bike.
4. Kongra Federasyonê biryara endametiya eslî dide. Mafê komelan îtirazkirina biryarên kongra Federasyonê tune ye.
5. Her komelê ku dibe berendam, divê wekî endamê eslî tevî kar û barê Federasyonê bibe û heqê endametiya xwe bide.
6. Federasyon di her belediye-kîde komelekî kurd wek endam qebûl dike. Belediya Stockholmê îstîsnaye. Eger di belediye-kîde du komele pêwîstbe, Federasyon lêgerîneki çê dike û di kongra xwede biryar digre.

7. Kesek nikare bibe endamê du kome-lan, ku endamê Federasyonê ne.

8. Divê her komêle riayetê biryarên Federasyonê bike.

9. Her komele, bi şertê ku kar û barê wan ne li dij prensibên Federasyonê ne di xwebata xwede serbestin.

10. Her komelê ku endamê Federasyonê ye, bi prensibê wekhevî dikare ji imkanên Federasyonê fêde bibîne.

11. Divê her komeleyê endam, berî kongra Federasyonê heqê endametiya xwe dabe. E ku nedayê di kongra Federasyonêde ne xwediyê mafê denge.

12. Her komelê ye endam, divê mehekî berî kongra Federasyonê kongra xwe çêkiribe, û lîsta komîta kargerê komelê û nûneran, rapora xebatê xwe ji Federasyonêre bişîne. Her ûsa bi mehekî berî kongra xwe Federasyonê ji kongra xwe agahdar bike.

13. Ger jimara endamên komelekî dakevin binî panzdeha (15), mafê wê komelê tune wekî nûneran bişîne kongra Federasyonê. Ew komela dikare lîstê-rekî bişîne kongra Federasyonê.

7. JÎ ENDAMETIYÊ DERKETIN:

1. Komeleyê ku endamê Federasyonê ye, tenê dikare bi biryara kongra xwe, xwe ji endametiya Federasyonê bikêşîne.

2. Komeleyê ku xwe ji endametiya Federasyonê dikêşîne an jî endametiya Federasyonê dikeve, an jî ji endametiya Federasyonê tê derxistin, nikare doza tu tiştî (madî an manewî) ji Federasyonê bike.

8. JÎ ENDAMETIYÊ DERXISTIN

1. Ger jimara endamên komelekî dakevin binî dehan (10), ew komele ji endametiya tê derxistin. Divê Komîta Kargerê Federasyonê, kongra Federasyonê bi raporekî agahdar bike. Kongra Federasyonê derheqê endametiya wê komelê biryar digre.

2. Ger komelek, ku endamê Federasyonê ye, vatiniyên xwe bi cî nîne, an jî, bi xebata xwe li dij prensibên Federasyonê kar bike, bi pêşneyariya K.K. ji ahyê K. Ç. ve lêgerinek çêdibe.

Gava K.Ç. pêwîst bibîne, dikare:

- a) bala komelê bikêşîne
 - b) endametiya komelê bicemidîne.
- Divê Komîta Çavdêr raporek derheqê wê komelê hazir bike û pêşkêşî kongra Federasyonê bike. Kongra Federasyonê derheqê endametiya komelêde biryar digre.

3. Tenê mafê kongra Federasyonê heye, ku komelekî ji endametiya Federasyonê derxe.

9. ORGANÊN FEDERASYONÊ:

1. Kongra giştî a Federasyonê
2. Meclisa Federasyonê
3. Komîta Kargêr
4. Komîta Çavdêr

1. Kongra giştî, organa Federasyonê ya herf bilinde. Salê carekî di maha Sibate de dicive. Ji bo ku kongre karibe vebe, divê 2/3 yê nûneran di kongrê de beşdar bin. Ger ji 2/3 yê nûneran di kongrê de beşdar nebin, kongre bi mehekî têxir dibe û di civîna piştî mehekî bi nûnerên hazir vedibe.

2. Divê komelên endam sê (3) mehan berî kongrê ji kongrê bîn agahdar kirin.

3. Divê raporên Komîta Kargerê Federasyonê yê xabatê û malî berî kongra Federasyonê ji komelên endamre bîne şandin.

4. Mafê endamên Komîta Kargerê Federasyonê (cîgir daxl) dengdanê di kongra Federasyonê de tune. Lê, mafê wanê bîne hîlbijartin heye.

5. Nûnerên kongra Federasyonê li gor jimara endamên komelan tîn hîlbijartin. Mafê her komelê ji bo panzdeh (15) endaman, du nûneran, piştî panzdeh endaman, ji bo her deh (10) endaman nûnerekî (1) heye ku bişîne kongra Federasyonê. Jimara endamên komelan ên fermî, ên ku di kongra komelê de beşdarin.

6. Nûnerên ku ji alî kongra Federasyonê de ji bo organên Federasyonê tîn hîlbijartin, divê heta kongra din li ser vataniyên xwe bin. Ger komela ku ew tîde endame ji Federasyonê bixşîne, ew kes vataniya xweye, eger bi xwe dernekeve.

7. Pêşniyar ji bo biryar di kongrê de, divê çar deh roj berî kongra Federasyonê tîke destê Komîta Kargêr.

8. Biryar di kongra Federasyonê de li ser esasê piraniya beşî tî girtin. 15 û 21 îstîsnaye.

9. Di kongra Federasyonê de divê xalên jêrîn cî bigrin:

- Saxîkirina nûneran
- Hîlbijartina dîwan
- Qabulkirina rojevê
- Xwendina raporên organan
- Munaqeshe li ser rapor
- Rûspikirina rapor (Ger rapora malî neye rûspikirin, divê komisyonek ji se (3) kesan ji bo lêhûrbûna raporê hîlbijartin.)
- Endametî
- Tespitkirina heqê endametî
- Munaqeshe li ser destûrê
- Biryar girtin li ser pêşniyaran
- Hîlbijartina serok
- Hîlbijartina endamên Komîta Kargêr (6 esl, 3 cîgir)
- Hîlbijartina Komîta Çavdêr
- Hîlbijartina meclisa Federasyonê (13 kes)
- Dawî

11. MECLISA FEDERASYONÊ

1. Meclisa Federasyonê di navbera kongrên Federasyonê de organa herf bilinde.

2. Meclisa Federasyonê salê çar cara dicive. Di civîna xwe ya yekemde sekterekî hildibjêre û tarîxa civînê hête tîspî dîke.

3. Meclisa Federasyonê di pirs û pirs-

girêkên Federasyonê de xwedî biryare.

4. K.K. û K.Ç. di civînên Meclisa Federasyonê de beşdar dibe, derbarê karê Federasyonê nîformasyon dide. Mafê K.K. û K.Ç. dengdanê di civînên Meclisa Federasyonê de tune.

5. Meclisa Federasyonê dikare biryar bistîne, bide pêşiya K.K. ji bo bi cîanfî nê.

6. Ger pêvîst be, K.K. dikare Meclisa Federasyonê gazî civînê nîstîsnaf bike.

7. Sekreterê Meclisa Federasyonê divê gazî civîna bike, protokolên civîna bigre û arşiv bike. Her ûsa divê civînê Meclisa Federasyonê jîdare bike.

12. KOMÎTA KARGÊR

1. Komîta Kargêr di navbera kongrên Federasyonê de berpirsiyarê bi cîanfîna biryarên kongrê û Meclisa Federasyonê berpirsiyarê kar û barê Federasyonê ye.

2. Komîta Kargêr di civîna xweyê yekemde ji nav xwe sekreter, sekreterê malî, berpirsiyarê kovara Federasyonê, sekreterê pirsên jîna û sekreterê pirsên ciwanan hildibjêre.

3. Komîta Kargêr bi kêmanî ji du (2) hefta carekê dicive. Serokê Federasyonê K.K. gazî civînan dîke. Ger du (2) endamên K.K. pêvîst bibînin, dikarin K.K. gazî civînê nîstîsnaf bikin.

4. K.K. biryarên xwe li ser esasê piraniya beşî digre. Ger di hin rewşande deng bi qaş hev bin, alî dengê serok qezenç dîke.

5. K.K. di bin kontrola xwede dikare komîtên xebatê saz bike. (wekî komî-Endamê K.K. ku nikaribe, tevî 6 civînan be, ji endametiya K.K. derdikeve û ciyê wî cîgirê yekem digre.

7. Endamê K.K. ku bî mazeret tevî 3 civînan nebe, an ji li dij prensibên Federasyonê kar bike, di derheqê wî endamî de K.Ç. biryarên jêrîn digre: ta xwendin û cihê wî cîgirê yekem digre

- balkişandin
- cemidandin

Cihê endamê cemidandî cîgirê yekem digre. Cezayê cemidandinê heta kongra salewextî mutebere. Mafê her endamê heye ku di kongra salewextî de xwe biparêze.

13. KOMÎTA ÇAVDÊR

1. Ji alî kongra Federasyonê tî hîlbijartin. Ji sê (3) esl û cîgirekî (1) pêktê. Di civîna xweyê yekemde, sekreterê xwe hildibjêre. Sekreter K.Ç. gazî civînan dîke, di civinande protokol digre û arşiv dîke û danûstandinê bi organên Federasyonê re dîke.

2. Kar û barê K.K. û hesabê malî kontrol dîke û raporê ji bo kongra Federasyonê hazir dîke.

3. Pirsên ku ji alî K.K. tîn, lêhûr dibe û karê pêvîst pêktine.

4. Ger pêvîst be di kongre an civînê nî komelanda dibe.

14. KONGRA AWERTE

1. Ger K.K. an ji Meclisa Federasyonê biryar bigre, dicive.

2. Divê komelên endam mehekî berî

kongrê bîn agahdar kirin. Komelên endam dikarin nûnerên xwe di civîna endamende hîlbijêrin an jî nûnerên xwe yê kevnare bişînin kongra Federasyonê a awerte.

3. Kongra awere tenê li ser pirsên ku bîne sebebê gazîkirina kongra awerte dîsekine.

4. Kongra awerte li ser esasên kongra giştî karê xwe dimeşîne.

15. DESTÛRA FEDERASYONÊ

Destûra Federasyonê tenê di kongrên Federasyonê de tîn guhartin. Ji bo guhartina destûrê ji 2/3 yan dengên nûnerên hazirin pêvîste.

16. ABORIYA FEDERASYONÊ

1. Perên Federasyonê di hesabekî bangê de tîn parastin. Serok û sekreterê malî bi hev re ji bangê berpirsiyarin. Serok û sekreterê malî heta hezar (1000) kronê mesref dikarin bî biryara K.K. bikin. Ji bo mesrefên bêtirê hezar (1000) kronê, biryara K.K. pêvîsta.

2. Hatinên Federasyonê evin:

- Heqê endametiye
- Hatin ji kar û barê Federasyonê
- Alîkariya xebat ji ciyên rêsmî
- Baxîş

17. VATINIYÊN SEROKÊ FEDERASYONÊ

Serok, Federasyonê li derve û di nav organên Federasyonê de temsîl dîke. Di xebat û civînên K.K. de serokatî dîke. K.K. bang civînan dîke. Hemû xebatên Federasyonê kontrol dîke. Serek ji biryarên K.K. re rîayet dîke. Divê di navbera K.K. û serok de danûstandinê bi aheng û piraftî hebe.

18. VATINIYÊN SEKRETERÊ

FEDERASYONÊ

Wextê serokê Federasyonê ne hazirbe, sekreter cihê serok digre. Hemû nivîsandinên Federasyonê dinivîse protokolên K.K. digre û berpirsiyarê arşiva Federasyonê ye.

19. VATINIYÊN SEKRETERÊ MALÎ A FEDERASYONÊ

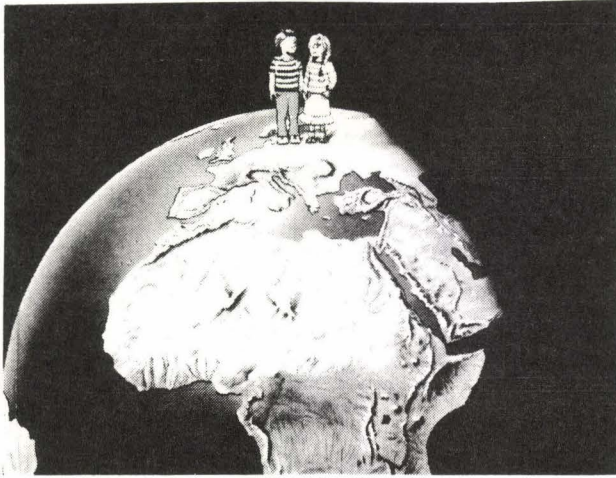
Berpirsiyarê hesab û tîstên Federasyonê ye. Defterê malî digre. Defterê tîstên Federasyonê yê invêntar digre. Heqê endametiye kom dîke. Rapora malî ji bo kongra Federasyonê hazir dîke.

20. VATINIYÊN BERPIRSYARÊ KOVARA FEDERASYONÊ

Redaksiyonekî ji bo kovara Federasyonê hildibjêre. Divê redaksiyon ji alî K.K. de bî tesdîq kirin. Kovara Federasyonê temsîl dîke. Civînê redaksiyonê jîdare dîke û protokolên civîna digre. Hesabê malî a kovarê digre. Karê nivîsandina bi derve dimeşîne. Berpirsiyarê arşiva kovara Federasyonê ye.

21. FESIHKIRINA FEDERASYONÊ

Biryara fesihkirina Federasyonê tenê di kongra giştî de tî standin. Ji bobiryara fesihkirinê ji 4/5 ên dengên nûneran pêvîste. Piştî fesihkirina Federasyonê, hemû hebûnên Federasyonê ji rêxistinekî hevarmanre bi biryara kongrê dimîne.

BERRANG

û

Federasyona me, bi navê "Şeva Berbangê" şevêk pêk anî. Bi rastî mirov kari bû, ji vê şevê re bi gota "Şeva Berbangê" û "Şeva Zarokan." KARDO METINI şevê weha vekir:

✧ Xuşk û birayên hêja, zarokên xoştivî!

Bi navê redaksiyona Berbangê, em bi germî bi xêrhatina hewe dikin bo şeva me ya ku em ji zarokan re berhev dikin.

Lê welatên dagîrkirî, li nav gelên bindest, di şoreşan de, zarok ji pêşmerge ne. Li Kurdistanê ku axa wê hatiye dagîrkerin, gelê wê bindest e. Xelqê wê li ber xwe dide û şoreşger e. Zarokên kurd ji pêşmerge ne. Bi sedanan di zindanan de ji dayik bûne; bi hezaran di zindanan de ne yan ji bi agir û bombên dijminan dişewitin.

Zarokên kurd, barekê giran dikêşin ji destê dagîrkerên Kurdistanê, ji bîrs û nexweşî û belengaziye dinal in. Bê behrin ji xwendin û nivêsinê bi zimanê xwe û li gelek çihên Kurdistanê ji xwendinê bê behrin heta bi zimanên dagîrkeran jî. Ev layekî û ji layekî din her wextekê em li dirok û rewşa Kurdistanê binêrin de bo me xuya bit ka dijminê me çiqas hov û dirinde ye hember zarokên kurd. Ne ji mêje bo balafirên rijêma faşista Seddamê ordugahê Zêwe bombebaran kirî û 79 zarokên kurd di temenê kulilkên de şehîd ketin; ne ji mêje bû rijêma Xumeyniyê paşverû di hêrişên birîne ser Kurdistanê de bi sedan zarok kuştin yan bê xwedî hiştin. Ne ji mêje bû Ataturkê xwînrej bi seda gungê Kurdistanê wêrankirin bi jin û zarok ve û niha ji Evrenê faşist hê wê siyaseta didomîne. Ne ji mêje bû rijêma şovenista Suryayê 300 zarokên kurd di sînema amûdê de şewitandin.

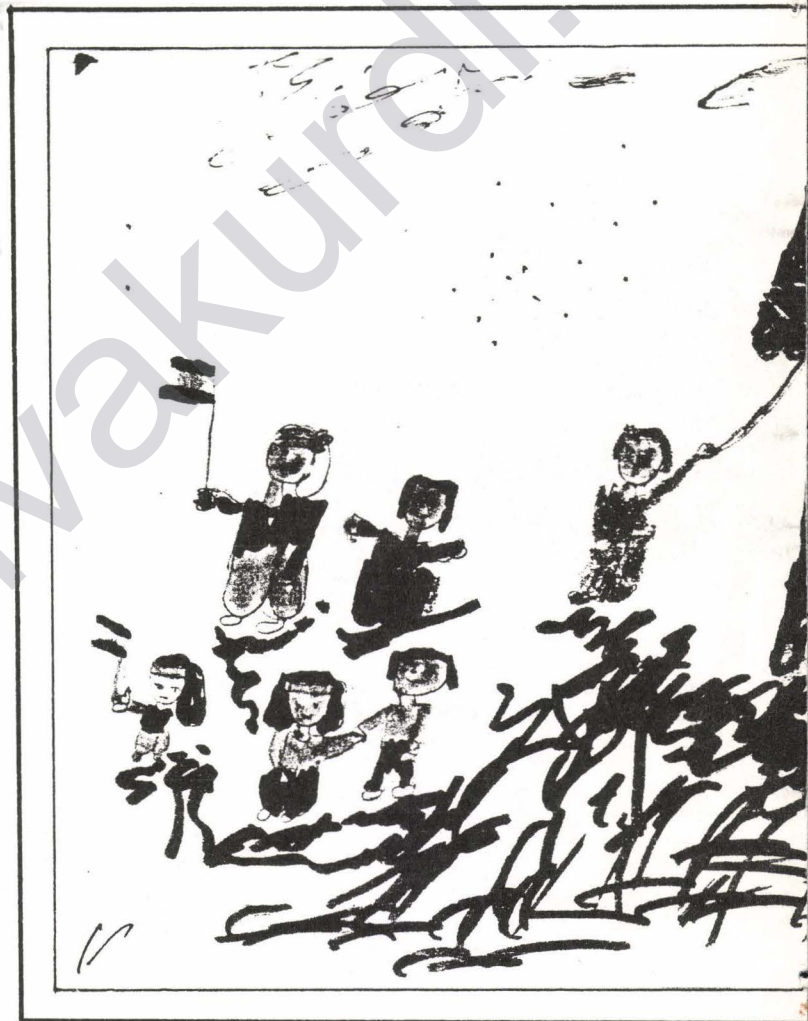
Lê bi hezaran sal e, dijminên me xwediyên wê sîstemê bûne û gelê me her maye û her li ber xwe dide û gelekê amade bit xwîna xwe birijînit di rêya doza xwe de. Dê dijmin çawa pê karibin, gelê me maye û her dê minit û zarokên me ji mîna kulilkên Kurdistanê serê xwe heldidin di ser hemî stem û zoriya dijmin dikin. Zarokên kurd bîngê û paşeroja tevgêra gelê me ne. Zarokên kurd xemla welatê me ne!

Li destpêka şevê, em deqîqeyekê li ser giynê pak û nazdarê zarokên şehîd û tev şehîdên kurd û Kurdistanê radiwestin!

Kardo Metinî îcar ji bo pêşkêşkirina gotara şevê, redaktorê Berbangê vexwend kursiyê.

Bername şevê ji du beşan pêk dehatin. Beşa Zarona û beşa çandî û folklorî. Beşa zarokan di nav xwe de bi van xalan dihatin beşkirin:

- Helbest;
- Çirok;
- Wêne;

Di temenê 7-9 an d

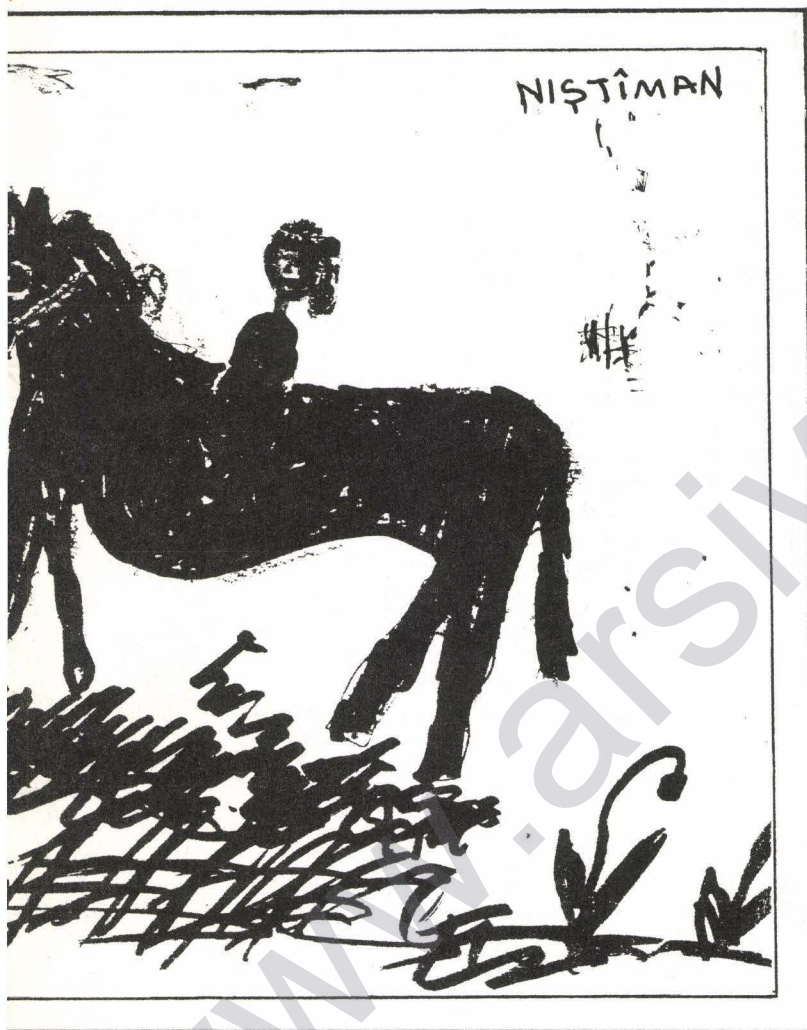
- Du komikên zarokan û çend pirs;
- Zarokên şehîdan.

Wek xwendevanên me pê dizanin Komîta Şeva Berbangê ji mêj ve di nav zarokên kurd de musabeqek vekirî bû. Heta şevê ji komîtê re 32 wêne (resim), 6 helbest û 8 çirok hatin şandin. Ji wan helbest û çirokan sisê sisê hatin hilbijartin. Lê wêne li gor temenê zarokan bûn du beş. Beşa yekem di nav temenên 7-9 an de û beşa duyemîn jî, ji temenê 10- an heta 15 an bû. Û herweha di warê wêne de 6 zarokan diyarî girtin.

Di musabeqa helbestan de Kamuran, bi helbesta xwe ya

ŞEVA ZAROKAN

wêna duyemîn

bi navê " Çiyayê Kurdistanê " yekemîn, Berin bi helbesta xwe ya bi navê " Kurdistanî Min " duyemîn û Gulseven jî, bi helbesta xwe ya " Welatê Min û Gelê Min " sêyemîn hat.

Di warê çîrokan de Jîn bi çîroka xwe ya bi navê " Dibistan " yekemîn, Welat bi çîroka xwe ya bi navê " Cendirmê " duyemîn û Slava jî, bi çîroka xwe ya bi navê " Hatina Min A Swêdê " sêyemîn hat.

Di beşa wênan di temena 7-9 an de Şoreş bi wêna xwe ya bi navê " Li Kurdistanê Rojeke Şifî " yekemîn, Niştî-

man bi wêna xwe ya bi navê " Buka Kurdan " duyemîn û Zelal bi wêna xwe ya bi navê " Çîroka Kusî û Kewroşkê " hat. Di Nav zarokên temena 10 - 15 an de Özgür bi wêna xwe ya " Pêşmerge " yekemîn, Slava bi wêna xwe ya bi navê " Sînor " duyemîn û Perîxan jî, bi wêna xwe ya bi navê " Gund " sêyemîn hat.

Ji bo diyariyên helbestan, Dîwanên Seydayê Cigerxwîn hatin dayîn. Ji bo diyariyên Çîrokan jî berhevokên kovara Jîn û kovara Hêviyê û Tariha Edebiyata Kurdî (Qanatê Kurdo) hatin pêşkêş kirin. Ji bo diyariyên wênan jî metaryalên nivîsê û wênan raberên zarokên serfiraz û serketî hat kirin. Û her zarok guleke sor girt!

Di pey dayîna diyariyan de zarokên biçûk di nav xwe de du komik pêk anîn. Her komikek jî 6 kesan pêk dihat. Komikek navê xwe danî Serxwebûn ya din jî, navê xwe danî Kurdistan. Ji her komikekî 5 pirs hat kirin. Ew pirs ev bûn:

- 1 - Navê çiyayê Kurdistanê yê herî bilind çi ye?
- 2 - Çemê Kurdistanê yê herî dirêj û mezin kîjan e?
- 3 - Ji her beşeke Kurdistanê navê bajarekî bêjin?
- 4 - Di sala 1925 an de li Kurdistanî Bakûr, serhildanek çêbû, navê serokê wê çi bû?
- 5 - Di sala 1946 an de li Kurdistanî Rohilat Komarek pêk hat, navê wê çi bû?
- 6 - Kî bingehê alfaba kurdiya latînî avêtiye?
- 7 - Kî Mem û Zîn nivisandî ye?
- 8 - Ji Aramê Tîqran û M. Arifê Cizrawî stran hatin guhdarî kirin û ji wan, navên stranbêjan hat pirs kirin.
- 9 - Her komikek bi xwe stranek got.

Encam weha bû:

Komika Serxwebûn 10 puan û komika Kurdistan jî 5 puan girtin. Ji her endamê komika Serxwebûn re selikeke Temo hat dayîn û endamên komika Kurdistan jî her yekî pirtûka Pippî hat dayîn.

Programa zarokan bi dayîna diyariyên 3 zarokên şehîdan dawî hat. Ji her sê zarokên şehîdan re jî, pirtûkên zarokan yênan kurdî hatin pêşkêş kirin!

Li salona şevê hemû wêneyên ku zarokan çêkiri bû û bi wan beşdarê musabeqê bibûn; li ser panoyan hati bûn dalqandin. Bi wêneyên zarokan raxistineke biçûk pêk hati bû.

Di beşa çand û folklorî de Brîndar û Delan bi hev re derketin sahnê. Delalê çend stranên gelêrî û folklorî pêşkeş kir û Brîndar jî pê re li tembûrê xist

Tembûrvan û dengbêjê kurd yê bi nav û deng Temo, bi tembûr û stranên xwe şevê geş kir!

Ji aliyê rêxistinî û ser û ber ve, gelek kêmasî û valayiyên şevê çêbûn. Û bi taybetî kêmasî û valayiyên beşa duyemîn hîn jî bêtir çêbû. Bi derengmayî û negehiştina Cwan Haco kêmasiyên bernama şevê ya beşa duyemîn hîn jî bêtir bû!..

gotara şevê

a. tîgrîs

Di temênê 10-15 de wêna yekemîn

Özgür

Gelî mêvan û hevalên hêja!

Hun hemû bi xêr û xweşî hatin "Şeva Berbangê." Gelo çima me navê şevê danî "Şeva Berbangê" û girin-giya şeva xwe, me da beşa zarokan?

Bersiva vê pirsra ha, mirov dibe lêgerîn û lêkolîna dîroka rojnamegeriya kurdî. Divê mirov bizivire sala 1898 an, ku bingehê rojnamegeriya kurdî destpêdike. Wek em pê dizanin, 88 sal berê Mîthad Bedirxan li derê welat, li bajarê Qahirê dest bi derxistin û belavkirina rojnama kurd a yekemîn Kurdistanê kiribû. Û herweha bi derketina rojnama Kurdistan re, rojnamegeriya kurd, di nav rojnamegeriya çihanê de ciyê xwe yê hêja û giranbiha girt. Ji ber sedemên siyasî, civakî, aborî û yê din rojnama Kurdistan berê çî guhart paşê çapkirin û belavkirina wê hat rawestandî. Lê carek tovê rojnamegeriya kurd hati bû avêtin; zîl dida. Lêpêşgirtin ne munkun bû. Îca ronakbîrên kurd li bajarê İstanbulê di sala 1912 an de Rojî Kurd derxistin. Di sala 1918 an de Jînê dest bi weşana xwe kir. Di sala 1920-22 an de li bajarê Silêmaniyê bi navê Pêşkewtin rojnameke din dest bi weşana xwe kir. Di sala 1925-26 Diyarî Kurdistan, 1932 li Bexda Gelavêj û di eynî salê de li Şamê Mîr Celadet Bedirxan û hevalên xwe dest bi çapkirin û belavkirina Hawarê dikin. Û di 1942-45 yan de jî Ronahiyê derdixin. Celadet Bedirxan bi destpêka Hawarê re di rojnamegeriya kurdî de şoreş çêdike.

Di sala 1945 an de li Kurdistana Rohilat bi avakirina Komara Mahabat re rojnama Niştîman û gelek kovarên din dest bi weşanan dikin. Komara Mahabat dibe navça çand û wêja kurd. Piştî ketina Komara Mahabatê her çiças çels, kêr û teng be jî, navça rojnamegeriya kurd daket Kurdistana Başûr. Di vî dema nêzîk de li Kurdistana Bakûr çelsbûn û bîdengiyêke siyasî çêbû. Ew rewşa ha tesîr li rojnamegeriya kurdî jî kir. Di navbera salên 1962-63 yan de Dicle-Firat û kovara Deng derketin. Lê mêtîngehkarên tirk wê dengê zarok û jar fetisandin. Piştî 1975 yî di şa gulvedanek destpêkir. Lê dîr û dirêj ne ajot.

Mirov nikare rewşa rojnamegeriya kurdî, ji rewşa siyasî û civakî cûda bike. Herdu bi hev re girêdayîne. Loma jiyana rojname û kovarên kurdî gelek kin û kurt in. Her çar dewletên kolonyalist yê ku welatê me di nav xwe de par kirine tû fersend nadin rojnamegeriya kurd, ku pêşkeve. Belê li her çar perçên welat rewş wilo ye. Lê, li derê welat û bi taybetî li welatên Ewropa!....

Ji dema rojnama Kurdistan heta îro, kêr-zêde civateke kurdan li derê welat heye. Ev kurdên ku li bîyanîstanê dijîn, bi taybetî li welatên Ewropa dijîn piçek be jî, ji zilm û zordariya hêzên kolonyalist dîr in. Imkanên wan yê xebatê û avakirin û jiyana domandina rojnamegeriyê hene. Nemaze piştî 1965 an, kurd jisedemên cûda cûda ber bi Ewropayê hatin. Û li welatên Ewropaya Rojava belav bûn. Mirov kare bêje, piştî 1975 û 80 yî koçkirineke siyasî destpêkir. Îro nêzîk nîv mîlyonî kurd li Ewropa (Xweza Amerîka û Awîstralya jî di nav de) dijîn. Hezar mixabin heta niha me, ne sazgehek an jî rojnamegeriyêke kurt û hevgirtî pêk ne anî! Xweza Berbang jî di nav de!... Hevalên berê!

Berbangê di Hezîrana 1982 yan de dest bi weşana xwe kir. Di navê de çar sal derbas bûn. Heta niha bi kêmasî, çewtî û jariyên xwe ve zor-bela 31 hejmar derket. Bi rastî ev ji bo me ne serketin û serfirazî ye. Kêmasî û çelsî ye. Ji lew re jî bo civaka kurd a li Swêdê gelek gaveke sist û paşketî ye. Îro li vê derê rewş û mercên me ji gelek divayî û gengaziyan re dest dide. Li pişt Berbangê gelek hêzên demokrat, komele û kesên welatparêz hene. Di şa îro li Swêdê gelek kesên pêşketî û bijarte hene. Divê federasyon û kovara wê Berbang, derî û rûpelên xwe ji wan re vekin. Heta jî yê derê Swêdê re jî vekirîbe. Alîkarî û pişgiriya wan bistîne. Ew kes û hêz jî, ne wek bîyanî û mêvanan li fererasyonê û kovara wê nenêrin. Ew bi xwe xwediyê wan in. Divê û pêwîst e, têkilî geş û xurt bibin. Em, endamên komîta federasyon û redaksiyonê di vî warê de piçek be jî, me gav avêt. Ev şev jî, ji wan gavan yek e. Me şeva berbangê kir şeva zarokan. Ji lew re zarok hêvî û gumanên me ne. Mezin û pêşengên me yê rojên pêşîn in. Divê redaksiyona ku ji vir şûn de bêt, vî tore û jêbermayiyê bide domandin. Her sal şevên zarokan çêke. Hîn fireh û dwelemend bike. Şevên ji bo nivîskar, hunermend û helbestvanên kurd pêk bîne. Berbang li ser ziman, çand û wêja kurdî di çada Swêd û Ewropayê de semîner, panel û civînan pêk bîne. Di warê rojnamegeriya Kurdî de watinê û berpirsiyariya ku dikeve ser milê wê divê bi çih bîne. Bibe sazgeheke kurdî. Ji ber vê yekê jî, me şeva Berbangê pêk anî û giranî û giringiya şevê da ser zarokan. Hun dê niha bibînin, ew zarok nîn in; zêr in, şêr in, mêr in! Ew nûner, berpirsiyar û barkêşên rojnamegeriya kurdî ya dahatû ne. SPAS!

ÇIYAYÊ KURDISTANÊ

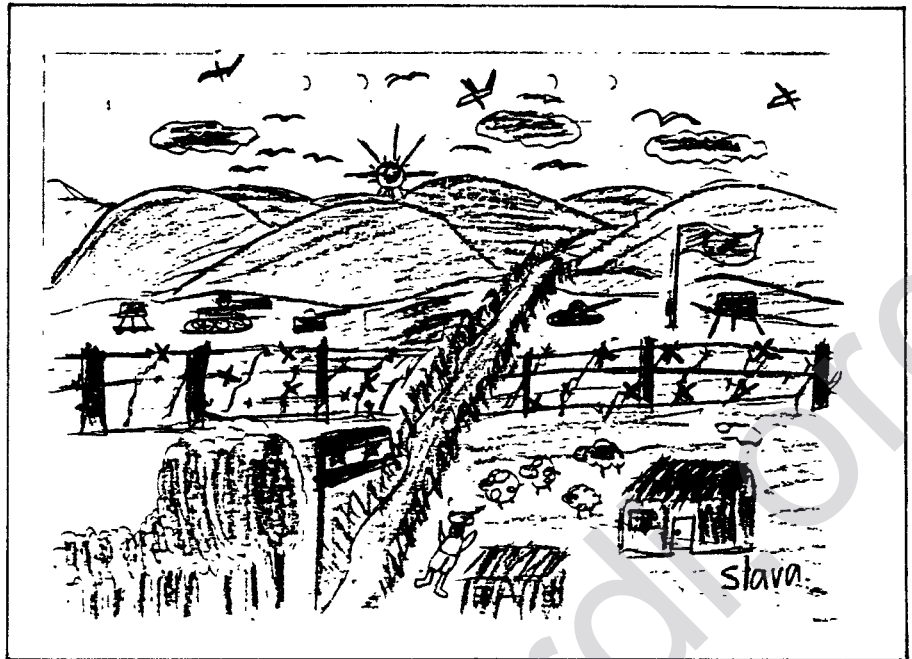
Ararat û Sîpan
Serê wan digîhîşe
Hîv û strêrkan
Berf heye çar demsalan
Zozanên koçeran

Daristana Zagrosê
Dengê şêr û pilingan
Bilûra şivan
Evîna me Kurdan

Çiyayê Kurdistanê
Hemî kehnî û daristan
Tijî xezal û kovî
Çiyayê me Kurdan

Kamuran, sal 13

Helbesta yekemîn — Kamuran

Di temenê 10-15 an de wêna duyemîn

Helbesta sêyemîn — Gulsever

KURDISTANA MIN

Kurdistana min, Kurdistana min
Dora te hemû daristan çiya û deşt e.
Lê tu bindestê Tirk û Arab
Û Faris î
Gelê te îro neçar e.
Dijminê zalim agir li ser te dibarîne
Ax Kurdistana min, az Kurdistana min.
Dê tu jî rojek azad bibî wekî welatê din.
Roja ku gelê te şiyar bibe û zora dijmin bibe.

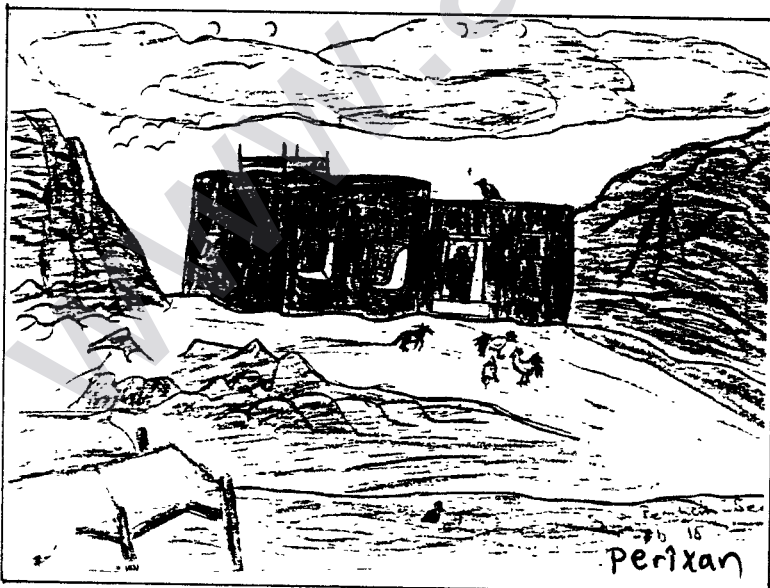
Berîn, sal 11

Helbesta duyemîn — Berîn

WELATÊ MIN Û GELÊ MIN

Welatek
Bi zordestiyê hatiye parçekirin
Welatek
Gelê wî bi hezar sala, bi zor û tade
Hatiye pelçiqandin.
Axa wî bi xwîna wan hatiye avdan.
Welatek
Destê xiraban
Destê neyaran daye.
Welatek hatiye ji bîrkirin, hatiye talan kirin.
Welatek
Di bin nîrê zordestiyê, kapîtalîst û faşîst daye
Ew welat Kurdistan e.
Gelek
Ku xwestine bidin ji bîrkirin, asîmîlekirin.
Zarokên wî, jin û mêrên wî hemû dane bin
Zilmê û tadê.
Gelek
Aştîxwaz, lê ji bo welatê xwe jî şerkar.
Gelek
Dengê xwe bi hemû cihanê daye bîstin.
Ji bo azadiyê û serketinê tim şer kiriye.
Gelek
Dibêje azadî, serfirazî û aştî, ji bo we
Bi sedan, hezaran, milyonan şehît daye.
Ew gelê Kurd e!
Qet quwetek tune ku bi zorê û bi zilmê wî gelî,
Wenda bike, bike bin nîrê xwe.
Wî gelî tim serê xwe li dijî zordestiyê, zilmê û
Tadê ra kiriye radike û ew dê bike.
Serxwebûn ne dîr e.
Ev gelê aştîxwaz dê azad bibe û ava azadiyê vexwe.
BIJÎ KURDISTAN!
BIJÎ AZADÎ!

Gulsever sal 14

Di temenê 10-15 an de wêna sêyemîn

BAL: Di helbesta "Kurdistana min" û di ya "Welatê Min û Gelê Min" de ji der ve alikarî hati bû kirin. Bi taybetî di helbesta "Welatê Min û Gelê Min" de. Jûrî di dema pivanê de vê yekê da ber çavan.

Çîroka yekemîn — Jîn

DIBISTAN

Çaxa ez hatim Swêdê, meheke paşê min dest bi dibistanê kir. Ez di dibistanê de gelek titirsam û min şerm dikir.

Gava mamosta min, bi min re dipeyîviyan, min tişteki jê fam nedikir. Min serê xwe tim dikir ber xwe.

Ez û hevalên xwe bi hev re bi destan dipeyîviyan. Westê em diçûn xwarinxanê, hemî xwarin dixwarin, min bes nan û şîr dixwar. Şîrê wan ji ne xweş bû.

Di dema pausê (nabendayînê) de hevalên min tune bû. Hemû dilistin, ez tenê di quncikê de dimam!

Jîn sal 10 sinif 4

Di temenê 7-9 an de wêna yekemîn

Şores

CENDIRME

Rojeke cendirme hatin girtin ser gund. Li gund du zarok hebûn. Yek çar salî bû û yek jî, pênc salî bû.

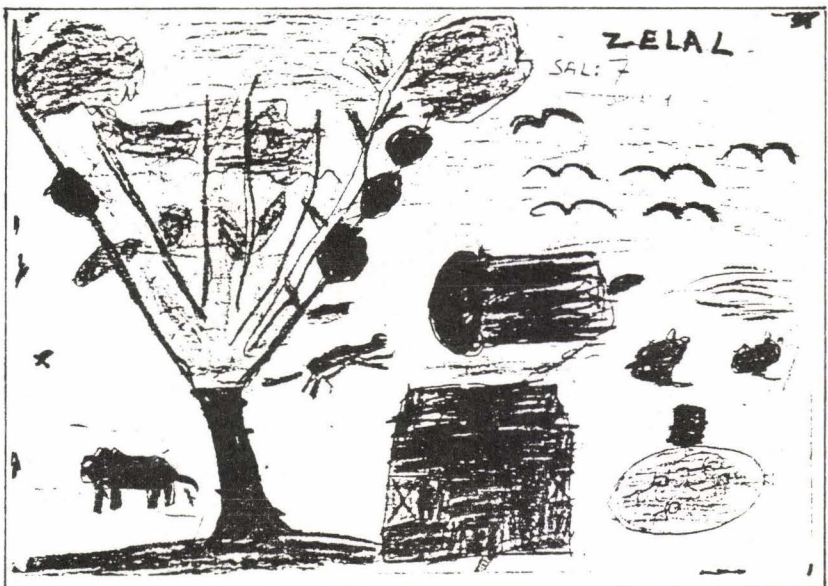
Dem a ereba cendirma ji dûr ve xuya bû û hat, her du zarok ditirsin û direvin. Xwe davêjin tîfikê. Ariyê davêjin ser xwe. Ji tenê û ariyê spîka çavên wan tenê xuya dike. Ji tirs a cendirma ne wêrin bihna xwe berdin. Ji tirs a dilê wan bêtir davêje.

Gava cendirman dev ji gund berdan ew derketin çûn; zarok jî, ji tîfikê derketin; hatin hundir. Ser û çavên wan û cilên wan giş arî bûn. Me gote wan; ew çi ye? Wan gotin:

— Me, xwe ji tirs a cendirman di tîfikê de veşarti bûn. Wa ye çûn, em neditin. Kêf kêfa me ye!

Welat, sal 11 sinif 5

Çîroka duyemîn — Welat

Di temenê 7-9 an de wêna sêyemîn

DÛMAHIKA PANELÊ

çirokeke dirêj e. Tê de wext heye, bûyer hene û bitevayî dinav çirok û roman de ferqiyatên mezin tune ne. Şakilî got ku 5 rûpel jî roman heye. Lê min heta îro 5 rûpen roman neditiye... Bi ya min bi kurdî roman hene. Lê musfede ne. Ji bo edebiyata kurdî gavên pêş in. Li Kurdistanê, bi taybetî li Kurdistanê Tirkîyê zimanê kurdî qedexe ye. Ji ber vê yekê ziman çêse û roman jî çêse e. Romanên kurdî jî 250 rûpelî biçûktir in. Naverok gelek çêse in. Bi zaravê soranî romana Ahmed İbrahim bi navê Jiya Gel gelek baş e. Romana Ereb Şemo ya Şivanê Kurd jî, romaneke baş e. Brîndar du roman nivîsandîye. Yek jê navê wê Soro ye. Romana SORO wek fîlimên tirkî e. Soro dipeyve û şoreş dike. Pir çêse e. Kelimên nû hene. Roman tije şematizm û slogan in. Nivîskar îmla nizane. Bi tîpên biçûk dest bi cumlan dike. Lê ker cûda hatine nivîsandin. Di romanê de fotograf hene. Soro 12-13 salî ye, lê politîk e. Keçik di qehwan de rûdine

Hêlîna Mahmut Baksî, ji aliyê ziman ve pir xirab nîn e. Hêlîn keça mamostekî ye, lê dimehê de carek xwe dişo. Gelo zarokên mamostan li Kurdistanê Tirkîyê nikarin xwe bişon? Baksî jiyana hepsê nasnake. Di qereqolê de qediyayan lêdixin. Bi tirkî fikiriye û nivîsandîye. Wek, "mamoste dilê min distend." Ji aliyê zanistî ve gelek çewtî hene. Dibêje ku " Kurdistan di 1923 ê yan de azad bû. Ev tişt di romana M. Uzun de jî hene.

Di romana M. Uzun de gelek şaşî hene. Divê muşahade hebe. M. Uzun di romana xwe de dibêje ku "her çar aliyan Diyarbekirê bax û bexçe ne. (Tu rû 104). Dicle di rojhilatê Diyarbekirê de zela û paqij diherike û diçe. Lê, ne wisa ye. Ava hemû tiwaletên Diyarbekirê diçe ser Dicle. Ez bi xwe jî Diyarbekirê me, lê min bax û bexçên Diyarbekirê jî nedît. Di rûpela 14 an de dibêje Hermus xwedayê xirabiyê ye, bi rastî yê başiyê ye. Ji tirkî gelek hevokan girtiye. Wek "ji xwe derbas bûye, çavêk avêt" ûhw... Di roman "TU" de şaşiyên îmlayê gelek in.

R. Barnas : Her tişt li gor şerîetê ye. Dagerkeran îmkan ne dane ku kurdî bê nivîsandin. Ji ber vê yekê kurmançî jar û çêse e. Nivîskarên ku jî Tirkîyê hatine Ewropayê, her kes li gor taxa xwe dinivîsine. Ji bo nivîskar azadî lazim e. Mîrasa milî û çîhanê lazim e. Nivîskarên me li Ewropa, nivîskariyê di dereca sê û çaran de ditine. Îptidayî ne. Ji ber vê yekê ew hevalên ku nivîsandine, divê em ji wan re spas bikin. Em çibkin nikarin wek yê fransîz û yê îngilîz binivîsin.

B. Nazê : Qesta te ew e, ku hebûn ji tunebûnê çêtir e?

R. Barnas : Belê! Bi kurdî nameke jî nivîsanin gelek baş e.

B. Nazê : Em Karin bê jin elhemdullillah romana kurdî ye?

R. Barnas : Na na! Ne wiha ye!..

B. Nazê : Dema Hawarê em qebûl dikin. Lê niha nivîskarên me danûstandinên wan bi her kesî re heye. Di romana M. Baksî de hinek tişt hene. Em dê çawa romana M. Baksî bi çîhanê bidin nasandin? Ji bo ku mirov roman binivîse, divê mirov gelek roman bixwîne. Her ev hinek pîvan tunebin, dê di nav çend mehan de gelek roman li ser me bibarin. Di romana Baksî de çet hunandina bûyeran tune.

R. Zilan : Bersiva hebûn û tunebûna romana kurdî, mirov kare bêje heye û mirov kare bêje tune ye jî. Li gor min ew kurdên ku jî Kurdistanê Tirkîyê ne, nameke jî bi kurdî binivîse, şoreş e.

M. Uzun : Bi ya min wekî beş di edebiyata kurdî de roman tune, lê yeke yek roman hene. Divê berî nivîskar hebin, xwendevan hebin. Û rexnegir hebin. Li Sovyet û li İraqê gelek kesan roman divîsandî ye. Lê derî wan yê nû hene. Divê her kes guhên xwe bide wan, wan nekujin. Em ji wan re alikari bikin. Lê ev kesê nû ne navdar in. Ji aliyê din ve xwendevan gelek kêr in. Çima romana kurdî nîn e? mesela ziman e. Alfabe pir in, devok pir in. Divê ziman nerm be, bi gramatik be. Zimanê me zimanê eşirtiyê ye. Zimanê modern nîn e. Hefta berê ez li ba nivîskarekî swêdî bûm. 180 Ferheng di destê wî de hebûn. Lê, li ba me kurdan heta niha çet ferhengeke kurdî nîn e. Ji ber ku li Kurdistanê zordarî heye, romana kurdî jî dibe slogan.

Li Kurdistanê Tirkîyê çet mueseke kurdî nîn e, hemû yê tirkî in. Ji ber vê yekê me jî tirkî difikire. Kaniyên me yê milî tune ne. Em li ser teoriya romanê...

B. Nazê : Heval F. Şakilî nepeyivî?

F. Şakilî : Kurdistan li welatên rojhilat e. Roman heye. Bi kurmançiya jêrin gelek tişt hatine nivîsandin. Fuat Temo di sala 19313 an de çirok nivîsandîye. Heta îro gelek hatine nivîsandin. Niha bi hezar rûpelan roman heye. Ew romanên ku li Swêdê hatine nivîsanin gelek çêse in. Romanên Brîndar û Hêlîna M. Bak sî bi rastî ne roman in raportaj in. Mirov kare ya Mehmed Uzun re bêje roman e; lê kêmasiyên wê gelek in.

B. Nazê : Hinek kesên kurd folklorê kurdî digrin û bi zimanê koloniyalîstan dinivîsin. Wek li Tirkîyê Yaşar Kemal û li perçên din jî gelek in. Gelo hun di derheqê van kesan de çî difikirin?

R. Barnas : Di çerçeva edebî de, di her milletî de kesên weha çêbûne. Mewlana bi xwe tirk e, lê xizmeta edebiyata farisî kiriye.

B. Nazê : Yanî tu dibêjî, bi kîjan zimanî binivîse, dibe jî wê milletî? Lê Cezayirîyan bi fransîzî dinivîsiya?

R. Barnas : Belê, li Tirkîyê edebiyata kurdî hatiye sekandin, lê li perçeyên din dom dike. Kurd ne Cezayirî ne. Rewş ne wiha ye.

M. Uzun : Ez bi xwe wisa nafikirim. Ew kesên ku bi zimanê din jî dinivîsin. mirov kare wan nivîskarê kurd bihesibîne. Ziman gelek giring e. Mesela mayin û mirinê ye. Lê ziman bi serê xwe di edebiyatê de ne tişteki ye. Giringî ew e, ku berhema romanê li ku derbas dibe, şexs kî ne.

B. Nazê : Qesta te naverok e?

M. Uzun : Belê.

B. Nazê : Yekî İngilîzî li ser Kurdistanê romaneke nivîsiye mirov kare jê re bêje roman kurdî?

M. Uzun : Na... Pîvan adet, tore û naverok e. Her kes bi zimanê xwe nanivîse, lê nivîskarê milletê xwe tê naskirin. Ji ber van sedeman bi zimanê xwe nanivîse: Dîtinên xwe nikare bi zimanê xwe binivîse; nivîskar dixwaze zêdetir belav bibe (bêtir bêt naskirin); dixwaze bi zimanê înternasyonalî binivîse. Li Tirkîyê gelek kes hene bi tirkî dinivîsin, jî ber ku nikarin bi kurdî binivîsin. Yaşar Kemal di gelek roman û eserên xwe de tore û adetên kurdî bi kar aniyê.

B. Nazê : M. Uzun dibêje...

Malmisanij : Edebiyat çî ye? Hunermendî ye. Huner mendî ya ku girêdayiyê ziman e. Pîvan ziman e. Wek M. Uzun dibêje, li gor naverok be mirov çikare jî binî derkeve. Ew çax yekî fransîz romaneke li ser kurdan nivîsiye, gava mirov li naverokê binêre nabe. Mirov van nivîskarê kurd jî bihesibîne, lê nabe edebiyata kurdî. Yaşar Kemal ne nivîskarê kurd e.

F. Şakilî : Ev mesela koloniyalîzmê ye. Hindistanî bi İngilîzî nivîsandîye. Mesele ne şexs e, mesele edebiyat e. Li hîn perçên Kurdistanê bi erebî, farisî û bi tirkî tiştên nivîsandin, em karin bêjin ew edebiyata kurdî ye?

Na!

R. Zilan : Mesele çî ye? Nîjad e, an nivîsandine? Ziman esas e.

ÇEND PIRS Û BERSIV

Bavê Nazê, dawiya panelê jî guhdar û nêrevanan re da diyarkirin û rê da yê ku pirsên wan hene. Zinar Xamo heqê peyvê girt û pirsî:

— Ez jî M. Uzun dipirsi te got ku zaravê kurdî ne zimanê edebî ye. Gelo tu çiqas kurmançî dizanî û di derheqê kurmançî de çî xebata te heye?

M. Uzun : Ez çiqas kurdî dizanim di destê min de çet pîvanek tune. Min bi tirkî xwendî ye. Qesta min di zimanê kurdî de klasîk hene. Lê ev kevn in. Ne modern in. Zimanê modern tune. Ziman li paş maye.

F. Şakilî : Kurmançî 200 sal rawestayê, ev jî, jî ber sedemên siyâsi ye. Soranî di sala 1850 yî de hatiye nivîsandin.

JÎ FEDERASYON Û KOMELÊN

ENDAM NÛÇE Û BÛYER

komcivînên komelan

KOMELA KURD LI UPPSALÊ

KOMELA KURD LI STOCKHOLMÊ

Komîta amadekara Komela Kurd li Stockholmê, di roja 04.01. 1986 an de li Stockholmê komcivîna xwe ya yekemîn pêk ani. Komîta Amadekar heta roja kongrê 120 endam qeyd kiri bû. Lê Şêst û sê (63) kes beşdarê kongrê bûn.

Serokê Komîta Amadekar, bi axaftineke civînê vekir. Diwan hat hilbijartin û rojeva komcivînê hat pejrandin. Raporên Komîtê yê xebatê hatin xwendin. Û munaqêşe li ser raporê çêbû.

Destûra nû ya ku ji aliyê Komîta Koordîne ve hati bû amadekirin, bi hinek guhartinên biçûk hat qebûl kirin. Organên komelê yê nû û nûnerên federasyonê hatin hilbijartin.

KOMELA KURD LI SPANGAYÊ

Rojek li pey kongra Komela Kurd li Stockholmê, yanî di roja 05. 01. 1986 an de Komela Kurd li Spangayê kongra xwe pêk ani. Komîta Amadekar heta kongrê ji sedî zêdetir endam nivîsandî bû. Piraniya endaman di kongrê de beşdar bûn. Xebatên Komîta amadekar, ji kongrê re hat pêşberkirin. Li ser kar û bar axaftin çêbûn. Bi hinek guhartinan destûra nû hat qebûl kirin. Organên komelê yê nû hatin hilbijartin û nûnerên Federasyonê hatin tespît kirin.

KOMELA ÇAND A KURD LI BOTKYRKA

Komela Çand a Kurd li Botkyrka, di roja 12. 01 1986 an de di salona komelê de kongra xwe çêkir. Wek xwendevanên Berbangê jî pê dizanin, ev komele ji mêj ve komeleke gepemeri bû. Li gor sîstema belediyên ava bibû. Lê belê Komeleke gelek jar û çels bû. Di sala dawî de komelê xebateke gelek bizave da pêşiya xwe û bi serket jî. Di pey biryara Federasyonê de, komîta karger hejmara endamên xwe derxist 96 an. Lokal dît û dest bi xebateke gelek çak kir.

Komcivîna komelê bi 53 kesan destpêkir. Komîta karger raporên xwe pêşkeşî kongrê kir. Li gel û li dij raporên axaftin hatin kirin. Komîta kevî hat rûspîkirin. Destûra Komîta Koordîne di vê de ji bi hî guhartinan hat qebûl kirin. Ji bo pêş daxwaz û pêşniyarî hatin kirin û biryar hatin girtin. Komcivînê ji bo hilbijartina organên û nûnerên Federasyonê hilbijartin pêk ani. Komela Çand a Kurd li Botkyrka bi 5 nûnerên xwe ve dê beşdarê kongra Federasyonê bibe.

Di roja 22 . 12. 1985 de kurdên ku li bajarê Uppsalê dijîn di bin sîwana komeleke de komcivîna xwe ya yekemîn pêk ani. Berî li bajarê Uppsalê komeleke kurd û komîteke ji kurd û tirkên pêşverû yê ku li bajarê Uppsalê dijyan hebûn. Di pêşt biryara federasyonê ya ku " di her bajarê de komeleke kurd bêt avakirin" de ew komele û kurdên ku di nav komîtê de bûn; hatin ba hev û komîta amadekar ava kirin. Me wê bûyer û biryara ha di hejmara Berbangê ya 5/85 an de di rûpela 12 an de bi navê " Biryar û Belge" dabû.

Komîta amadekar, di warê demokratîk de ji bo yekîtiya kurdên ku li bajarê Uppsalê dijîn, xebateke bê westan da pêşiya xwe û karûbarên heja kir. Xebata komîtê

fikiyên xwe da. Di vê roja ha de komîtê komcivîna xwe ya salewextî pêk ani. Di civînê de ji 170 kesî bêtir endam peşdar bûn. Li gor rojeva kongrê, raporên xebatê hatin xwendin. Munaqêşe li ser raporê çêbûn. Ji bo pêş û ji bo pişaftina pirs û pirsgerîkên civata kurd li Uppsalê daxwaz û pêşniyarî hatin pêşkeşkirin. Organên nû hatin hilbijartin. Komela Kurd li Uppsalayê ji bo beşdarbûna komcivîna Federasyonê 15 nûner hilbijart.

KOMELA KURD LI BOLLNÁS

Kurdên ku Bollnasê rûdinin, biryara Federasyonê baş dîtî û dest bi avakirina komela kurd kirin. Di roja 27 ê meha 12 ê 1985 an de komcivîna xwe pêk anî. Destûra ku aliyê Komîta Koordîne ve hatibû çêkirin, bi hî guhartinên biçûk pejrandin. Komcivînê organên xwe hilbijart û ji bo beşdarbûna komcivîna Federasyonê nûnerên xwe hilbijart.

KOMELA KURD LI SÖDERHAMN

Kurdên ku li der dora Söderhamnê dijîn, dest bi avakirina komela kurd kirin. Di pey xebateke dîr û dirêj de di roja 20. 01. 1986 an de komcivîna xwe berhev kirin. Komcivînê li ser problemên der dora xwe gûftego vekir. Destûrê pejiran û organên xwe hilbijart. Ji bo beşdarbûna Federasyonê nûnerên xwe hilbijart.

KOMELA KURD LI JÄRFELLA

Komela Jarfellayê ji xwe ji berê ve li gor sîstema belediyên hatibû avakirin. Li pey biryara Federasyonê destûra xwe guhart û destûra Komîta Koordîne qebûl kir. Ji bo beşdarbûna Federasyonê nûnerên xwe hilbijart.

ROMANA 'TU,

A. Fewzi

Di nav weşanên "DENGÊ KOMAL" de romana M. Uzun derket. Bi derketina pirtûkê re gelek rexne lê hate kirin.

Ev rexne jî ewkî rexneyên din (tenê di nav dostan de) ne bi awakî zanistî û edebî bes bi awakî kurtepişt tê kirin.

" Kî nivîsandî ye? Mehmed Uzun, Na lo! ew li ku derê, nivîsandina romanana ku ..."

Ji xwe adeta me kurdan ji berê ve ev e. Çaxa ku em li ser tişteki dîtînen xwe bidin diyarkirin, berî ku kêmasiyên wî tiştî bibînin, wî tiştî bilind dikin, mezin dikin, pesnê wî didin. An jî fêda wî tiştî nayînin ber çavan, wî rezil dikin û qimeta wî tînin pênc kûrişên tirk.

Wekî hemû xwendevanên kurd jî dizanin (bi taybetî xwendevanên Kurdistana Bakûr) ku di destên me de pirtûk nîn in. Li Tirkîyê weşanên Ö. Yolu du pirtûkên kurdî, ya A. Xanê û Erebe Şemo çapkiribû. Piştî salên 80 yî çend pirtûk û diwanên Cigerxwîn ketne destê xwendevanan. Yanî em dikarin bêjin, ku pirtûkên kurdî (roman, çîrok, helbest û hwd) yênen henin, bi tiliyên destan tene hejmartin. Di vî warî de edeba me gelekî feqr e. Tişteki nîn e, ku em bixwînin.

Herçî yênen din diwanên A. Xanê û Meleyê Cizîrî jî heye niha jî tîpên erebî nehatine wergerandina tîpên latîni. Ji xwe berê haya me ji wan diwanan jî tune bûn. Di vî warî de bila " xwedê" jê razî be Prof. Qnatê Kurdo pirtûkek bi navê " Tariha Edebiyata Kurdî" nivîsand. Em jî helbestên klasîk ên kurdî agahdar kirin Me, ev helbestên xweş jî devê mele û feqiyên kurdan dibîhist.

Her çîqas çend hozanan di warê helbest a modern de dest bi xebatê kiri bin jî, hêj helbestên modern ê kurdî di nav edebiyata me de baş bi çih nebûye Helbest, çîrok û pêkenînen me di dema A. Xanê û Mele Cizîrî û hwd de maye. Tevî ku ew dem bihurtiye, lê hebûna edebiyata me, di wan çaxan de maye.

Bûye deh sal ronakbîrên kurd bi tirs û dudilî jî be gavên nû davêjin. Divê xwendevan û rokanbîrên kurd baş bala xwe bidin, xebatên wana. Dîtin û rexneyên xwe bi awakî zanistî û edebî bigrin. Kêmasiyên nivîskar û ronakbîrên xwe nîşan bidin. Nivîskarên xwe teşvîq bikin. Bila nivîs-

kar û ronakbîrên me jî, cesaretê bistînin û bikevin meydana xebata edebî, da ku çand û edebiyata gelê me yê bindest winda nebe, pêşkeve.

Ma heya kengê em dê pirtûkên F. Baykurt û Y. Kemal bixwînin? Û ideolojiya çewt ku di nav rûpelên pirtûkên wan de veşartî, bê hemdê me bikeve mêjûyê me.

Em dê dîsa vegevin mesela xwe. Rexnegirên me: "Zimanê kurdî ne gihaye wê pêpelokê (merhelê) ku em bikaribin romanana pê binivîsin", " divê em wekî çîrokên kurdî yênen kevn binivîsin", " M. Uzun di pirtûka xwe de jiyana xwe aniyê ziman, ev jî quretî ye." Hîn jî dibêjin " Çîqas kêmasiyên wî hebin jî gaveke pêş e û baş e."

Bi dîtina min romana TU ya M. Uzun, di nav edebiyata kurdî de û bi taybetî di warê roman de gaveke nû û pêşketinekî hêja ye. Ji ber ku; nivîsandina romanê di zimanê kurdî de jî xeynê Erebe Şemo (wî jî uslubê çîrokên kurdî ya bi devîkî bikaraniye.) kes tune ye. Romana kurdî bi pirtûka M. Uzun, gihaye pêpelûkeke nû û modern.

Rexneyên min yênen baş ev in, ku ronakbîrên me yênen nûhatî jî dikarin romanana binivîsin. Di nivîsandina romana kurdî de motîfên kevn yênen kurdî û uslubên modern yê edebiyata dinê îstîfade bikin, digel hev kar binin.

Di romana TU de hîn tişt jî henin, pêwîst e, ku li ser wan munaqesên edebî bînen vekirin. Ew jî li gor dîtina min ev in: Zimanê TU çawa ye? Fantazî û bûyerên di romanê de bi hev ve baş hatiye girêdan, an na? Fantaziyên wî gelek in, di ciyên xwe de ne? Ma bi nivîsandina pirtûkê, M. Uzun xwestiye xwe meşûr bike? An jî bo quretîyî nivîsî ye?

Li gel van pirsan jî, ev pirtûk di warê romannivîsên kurdî de, dê rolek baş bilîze? Bi pirtûka xwe M. Uzun dikare bibe minakek romannivîsê modern yê kurdî?

Heke xwendevan, li ser vê pirtûkê yan jî li ser edebiyata kurdî bixwazin munaqesê vekin û bidominin, divê kovara "Berbangê" rûpelên xwe jî wan re veke. Ez bawer im, ku di vî warî de dîtina redaksiyona " Berbangê" jî ne dîrê dîtina min e!

dengê me

Stêreka din li esmanê rojnamegerî ya kurdî geş bû, bi derkeftina hijmara 1 an jî kovara Dengê Me.

Dengê me kovareka edebî û çandî ye. Bi zimanê kurdî-kurmanciya jûrî - jî aliye hinde nivîskarên law li Dihokê - Kurdistana Başûr - derdikevî û ev kovare ya girêdayê çî dezgeh û rêxistinên resmî yênen Êraqê nîne.

Li ser sedem û armancên derxistinê vê kovarê Dengê Me di pêşgotina xwe de wilo diyarkirîye ku kovar û rojnameyên resmî li Êraqê mafê wan windakirine û dergehên xwe jî efrandinên wan re venakin; lewra van nivîskaran pêwîst dît ku ew bi xwe erkê derxistina kovareke deynin ser milên xwe û bi vî karî rabin. Dengê Me disan di pêşgotina xwe de soz daye, ku berdeyam kovara xwe derxin û xwe bi çî dezgeh û rêxistinên resmî ve girê nedin. Di dawîya pêşgotinê de gotine. " Hîvîdarin bi vî karî biçûk bi bişeyn bikarin xizmeta peyva kurdî bikeyn û dilsoj û xwendevanên kurd razî bikeyn."

Dengê me 98 rûpel e. Ji gewarê navîn û li çapxana " EL HEWADIS" li Bexda hatiye çapkirin.

Li navbera bergê pêşîn û paşîn ev babete bi ber çavên mirovî dikevin: Rexne û karê rexnegirî - Pêzanê Alîxanî - Yılmaz Guney- İsmail İbrahim- helbestvanê ayinî " Mela Xellîlê Serfî" - Mesod Botanî - Sê Helbest... Ji bo te ye mişextiyê- Ebdilayê Cindî, Cîrfek- Hîzirvan û Sor gula min nepişkivî - Kerîmê Bîyanî. Du çîrokên Mehemed Emîn Borzaslanî, Segvan Yusifî jî elfabeya latîni wergerandî elfabeya erebî. Ferhengokek jî bo zarokên kurd erebî-kurdî. Çîrokeka Tolostoy jî erebî wergerandiye kurdî. Nivîsarek li ser helbestvanê hevçerx Bedirxan Sindî û helbesteka wî. Samî Silêman Hacî çîrokeka Yaşar Kemal bi navê " Tehre" jî erebî wergerandiye kurdî û pêşgotînek li ser nivîsiye. Li dawîya kovarê Dr. Nfî' Akreyî serokê êketiya torevan û nivîskarên kurd nameyeka pîroz-bahiyê jê re şandiye.

Bi navê Berbangê em pîrozbahîya nivîskarên " Dengê Me" dikin û daxwaza berdewambûn û serketinê jê re dikin, hîviya me ew e, ku Dengê Me deng û hawara gelê me bit!

ji helbestvanên kurd

muéyid teyib

EHMEDÊ NALBEND

Sadiq Beha'ddîn Amêdî, yek ji nivîskarên destê pêşîn e. Li Kurdistanê Başûr yê n ku bi zimanê kurdî — kurmancî — dinivîsî Amêdî gelek şarezayê ziman û tûreyê- edebîyat- klasîkê kurdî bûye û bi sedan nivîsar, vekolîn û tûjandin kirîne, demekê ne yê kurt ders li zanîngeha Bexda - beşa kurdî - gotine û gelek pirtûkên bihagiran çapkirine. Amêdî, sala 1984 ê ji nav gelê me barkir. Piştî xebatek dîr û dirêj di warê ziman û tûreyê kurdî de kirî, bi çûna Amêdî valahiyek mezin kete qada nivîsîn û vekolînên tûreyê kurdî. Lê Amêdî, bi dirêjîya jîna xwe xebat kir û xebata wî di vî meydane de xizmetek mezin gehande edebiyata kurdî û berhemekê pir bi nîrx li pey xwe hişt. Gelê me xebata wî ji bîr nakît û rêka wî vekirî bernadît. Ji pirtûkên giranbiha yê n Amêdî yê n çapkirî ev in:

- *Dîwana Meleyê Cizîrî
- *Dîwana Pertûyê Hekarî
- *Nûbihara Ahmedê Xanî
- *Îdyemêt Kurdî
- *Rêzimana Kurmancî — Grametîk—
- *Hozanvanêt Kurd (1)

Hozanvanêt Kurd, sala 1980 yê ekadîmiya Îraqê — desteya Kurdî — çapkiriye. Li ser jîn û efrandinên 19 helbestvanên kurd yê n kevn û nû — mebest ji kevn û nûyatîyê demê jîna wan e — Ji hêjî gotinêye ku ev her 19 helbestvanê kurmancî in an ku bi dîyalêka kurmancî ya jûrî nivîsîne. Kitêba "Hozanvanêt Kurd" bi tîpên erebî çapbûye, lewra ji kurdên Kurdistanê Bakûr kêrekê giran e, ku bikarin bixwînin. Êdî min pêwîst dît ku ez bi kurtî li ser jîn û efrandinên wan helbestvanan binvêsim û bi xwendevanên Berbangê bidim nasîn. Ji van helbestvanan hene yê n ku helbestên wan bi tîpên latînî çapbûyne û di navdarin li her çar perçeyên Kurdistanê, lê hene jî ku efrandinên wan bi yekcarî ne hatine weşandin, yan bi tîpên erebî bi tenê hatine çapkirin.

Helbestvanên ku navên wan di vî kitêbê de hatin ev in:

Ebdilsemed Babik, Meleyê Cizîrî, Feqê Teyran, Elî Herîrî, Şêx Xiya-seddîn Neqşebendî, Mela Mensûrê Girgaşî, Xalid Axayê Zêbarî, Mela Hisenê Bateyî, Exmedê Xanî, Pertûyê Hekarî, Bekîr Begê Erizî, Şêx Nûreddînê Bîrîtkî, Şêx Tahayê Mayî, Husniyê Bamernî, Enwer Mayî, Tahîrê Şûşî, Ehmed Emînê Nalbend, Tahîrê Rûşdî û Şêx Memdûhê Bîrîfkî.

EHMEDÊ NALBEND

Ehmedê Emînê Nalbend, li sala 1890 ê li gundê Bamernê — devera Behdînan- ji dayîk bûye. Ji maleka hejar, bavê wî nalbendî dikir. Nalbend wekî her zarokê kurd li wî demê ye ku xwîndingeh ne bûn, dest bi xwendina Quranê kiriye, li cem dayika xwe di jiyê şeş salî da, piştî xwendina Quranê dawî anî dest bi feqetiyê kir, li cem gelek melayên şarezaya di wî demî da heya sala 1916 ê şahada melatîyê wergirt bû mela.

Nalbendî, melatî li gel gundên devera Behdînan kiriye. Bûyerên pir teng û reş di ser de hatine, dema leşkerên koloniyalîstên Îngilîs li destpêka sed saliya bîstê Îraq û Kurdistan dagir- kirî. Xelkê deverê dijwarî, berhingarî leşkerê ingilîz bûn û şerên mezin li devera Behdînan çêbûn wekî şerê navdarê Geliyê Mizûrka sala 1919. Nalbend, mirovekî welatparêz û ji çîna hejar bûye, hemî dema helwêstê wî di gel gel û çîna wî bûye û di helbestên xwe de gazî gelê xwe dîkt, ku ji xew şiyar bibit û xebatê bikirî ji bo azadî û rizgariyê.

Nalbend, di jiyê "12" salî de dest bi fehandina helbestan kiriye. Helbesta nalbendî di dariştin xwe da klasîk e. Û di wêne û babetên xwe de romantîk û gelêriye. Hemû babet û aliyên jînê hembez kirine wek, welatparêzî û berxwedana gelê kurd dijî Îngilîzî û leşkerên Îraqê, evîni, pesna siroştî, henek, oldarî, hî rewîştên kurda, hêrişkirin, heta dawî...

Demê şoreşa mezin a 11 ê Îlonê li sala 1961 ê destpêkirî Nalbend li devera Bamernê bû, li wêr şerên dijwar di navbera leşkerên dagerkerên Îraqê û pêşmergeyên gernasên Kurdistanê çêbûn, gelek gund talan bûn û bi hezaran xort, jîn û zarok şehîd bûn û derbeder bûn. Vê çendê karekî mezin li Nalbendî kir û bi dehan helbest nivîsîn. Li roja 9 ê Îlona 1963 ê Nalbend ji jîna xwe bê zar bibû li gundê Xişxaşa bi kêreka tûj zikê xwe ve kir û xwe kuşt.

XWEKUŞTINA NALBENDÎ

Li ser xwekuştina Nalbendî, xelkê deverê wilo vedgirin:

Ew sê-çar roj bû, Nalbendî kêreka mezin peyda kiribû û herê mijûl bû bi hisûna wê ve, dema xelkê gundî jê pirs dikirin "ew çî kêre di destê te da?" Bersiva wan dida: "Lezê nekin dê zanin." Rojekê şev bi ser gundî de hat, Nalbend venegeriya, roja paştir xelkê gundî lêgeriya dîtin va

ye Nalbend li ser kaniya gundî xwe kuştîye.

Çima Nalbendî xwe kuşt?

Hindek dibêjin Nalbend dawiya temenê xwe dîn bibû. Hindek dibêjin hindî Nalbendî jin û zarokên kuştî dîtibûn di hêrişaya reşaya leşkerê faşîstê Îraqê li ser Kurdistanê sala 1963 de û dilê wî yê mezin û çavên wî hew dikarin van bûyeran hilgirin û bibînin, êdî xwe kuşt.

Lê bi rastî ev gotina gel di sade û ji rastiye di dîr in, xwekuştina Nalbendî gelek ji vê çendê kûrtir e û betivî vekolîneka dirêj a psîkolojî ye, li ser jîn û helbestên wî, cihê vê yekê di vê nivîsarê de nîn e. Paşê bi sedan helbestvan û hunermendên mezin li cihanê xwe kuştine û ez bawer nakim hemî dîn bibûn.

Nalbend, helbestvanekî pîrnivîs bû.

Bi sedan helbest nivîsine û hejmara diwanên wî ji dehan pirtîr in. Lê ji ber sansûra rejîma faşîst a Îraqê heta niha nehatine çapkirin, ji bilî sê diwanan û çend helbestek rojname û kovarên kurd li Kurdistanê Başûr.

Helbestên Nalbendî gelek belav bûyine di nav xelqê de vera Behdînan de û tû kes nîn e, ku navê Nalbendî nebîhîstîye; herwisa piraniya mela û feqên Behdînan helbestên wî ji ber dixwînin.

du helbestên nalbendî

AX Û FÎXAN

Ax û fîgan evro ke ne
Emrê me bûri b' teşqela
Eş û elem pişka me ne
Daîm bi eşqê muptela

* * *

Daîm bi eşqa dîlberê
Keftîme çerxa xincerê
Ku ji muhbeta reng esmerê
Dîn bûn du sed şêx û mela

* * *

Gerden ji qendûlê veda
Şul'ê şefeq da ser heda
Yareb çi nîmet bû te da
Fecra seher bû me cela

* * *

Dêmê şîrînê sor û zer
Bîsk û kezî berdane ser
Evro helat fecra seher
Bilbil didin bang û seda

* * *

Bang û selam dan bilbila
Meşiyane nav baxê gula

Seyr û temaşa sunbîla
Erzan kir ev sala xela

* * *

Dîlber ji rengê şîşeye
Soret gula bê perdeye
Dîtna rwiya heca meye
Îhram me bestin ewela

* * *

Îhram me bestin van dema
Çû mûddeyê eş û xema
Qelbê hezin xem tê nema
Lew defebûn kerb û bela

* * *

Xala li dêmê pir şeref
Alem hemû li rex bûne sef
Hatîn temaşa çar teref
Nûr hate şiklê ey gela

* * *

Baran xunafe li ser ruya
Barî hemî li deşt û çiya
Gul xivkirin şîn bû gîya
Xweş bû bihara l' ber çela

CÎHÊ KURDAN

Xoşê wekî cennetê
Ev cihê Kurdistanê yeqîn
Qabile bû lezetê
Germ û nerm û baş û hîn

* * *

Mêrg û çîmen, cûm û av
Reweneq û zax û hetav
Sal û meha gav bi gav
Mu'itedîl û her bijwîn

* * *

Tazeye lê xoş bihar
Bax û rez û dar û bar
Cûrê kulîlka hizar
Gav û dema sor û şîn

* * *

Zwîr û gir û bin tiraş
Hindî bê jî xoş û baş
Libsê çiyay her qumas
Dîlveker û nazenîn

* * *

Kêrî û şîv û nehal
Sergir û dahl û rewal
Kehnî û avên zelal
Sar, sivik û tam şîrîn

* * *

Deşt û nizar û beten
Bêhna beheştê diden
Kê heye ho xoş weten
Kamile dinya û dîn.

FERHENGOKA BERBANGÊ

B

Berêl : Hêja, delal

Berhev : Musabeqe yarışma

Bişeyn : Bikarîn

Bûyer : qewmandin, olay

C

Cîgir : Yedek, alîkar

Ç

Çavdêr : Kontrol, denetleme

D

Deng : Rey, oy

Dahatû : Rojên pêş, gelecek

Destur : Tûzûk, nizamname

Dagerker : İşgalîkar

Divayî : İmkan

H

Hejar : Zeyîf

K

Komîta karger : Komîta îdare,

Komîta Çavdêr : K. Kontrolê

Kongra awerte : Kongra İstîsnayî

Karbîdest : Zorba, îktîdar

M

Maf : Heq

N

Navendî : Merkez

Nûçe : Xeber

P

Panel : civîna bi munaqêşe

O

Qad : Çarmedor, alan

R

Rojnamegerî : Karûbarê rojnameyî

Ş

Şirove : komuntar, yorum

T

Temen : Emr, sal, yaş

Tûjandin : İfade girtin

V

Vatinî : Wezîfe

W

Wêne : Reşîm

X

Xweza : Tabû

daxuyaniyek

Federasyona Komelên Kurdistanê, dê di navbera rojên
01 - 02 . 03 . 1986 an de, li xaniyê ABF ê ya li Sveav.
41 de saet ji 09 an heta 16 an du roj li ser hev kongra xwe
pêk bîne. Hemû komelên endam û kurdên welatparêz
vexwendiyê kongrê ne.

Bi silavên germ û şoreşgerî!

K. K. F.

li Hollandê
NAVENDIYA

KURDISTANÊ

vebû

Burgemeester opent Koerdisch Centrum

Kurdên ku li Holandê dijîn, ji mêj ve ji bo yekîtiya kurdên li Holandayê xebateke dîr û dirêj didomandin. Di dawî de gehîştin encameke (netîceke) çak û pêşketî. Xebata wan ya hêja fîkiyên xwe da. Kurdên li Holandayê Komîta Navendiya Kurdistanê pêk anîn.

Komîta Kargêra Navendiya Kurdistanê di roja 11. 12. 1985 an de bi civineke serketî û serfiraz, Navendiya Kurdistanê vekirin. Di vekirina navendiya Kurdistanê de, gelek hêz, partî û rêxistinên Holandî û bîyanî beşdar bûn. Wek ku di fotografê de jî tê dîtin serokê belediya bajarê Arnhemê kordela Navendiya Kurdistanê dibre û lokala Navendiyê vedike.

Ji endamê Komîta Kargêra Navendiya Kurdistanê, di axaftina xwe ya vekirina lokala Navendiyê de, ji bo holandiyên weha digot:

" Li derveyî welat, li Ewropa kurd, tirk, ereb û ecem dihat hesibandin.. Piştî xebata kurdan li derveyî welat da hatiye çêkirin, êdî kurd bi navê xwe tîrê hesibandin. Li Holandayê kurd hê jî resmî nehatine naskirin. Lê belê bi xebatê roj bi roj kurd, di nav gelê holandî de tîrê naskirin û gelê holandî jî kurdan neteweke serbixwe dizanin.

Di nava belediyan holandî de kurd jî yek ji wan bîyanîyan êdî tîrê hesibandin Her wekî di belediya Arnhem de jî îro êdî kurd tîrê naskirin. Ji ber vê yekê û ji ber xebata me û bi amadekariya belediya Arnhemê, kurd gehîştin, yê Navendiyê...."

Û ew heval di derbarê xebat û avakirina Navendiya Kurdistanê jî, di eynî axaftinê de jî kurdan re jî weha xîtab dikir:

" Gelî hevalbendên kurd!

Wek tê zanîn ji 1980 yî vir de xebata ji bo Navendiyên Kurdistanî li Ewropa hate xuyakirin. Li Ewropa Rojava gelek komel û navendiyên çandî hatin damezrandin. Di 1982 yan de jî, li bajarê Arnhem bi çend welatparêzên kurd xebata ji bo Navendiya Kurdistanî hate çêkirin. Ji 1982 yan vir de bi taybetî di nava 1984-85 an de ji bo Navendiya Kurdistanê gelek kar û barên giran çend hevalên dilsoz domandin. Îro vê xebata hanê gehîştîye warekî damezrandinê. Em bi navê NAVENDIYA KURDISTAN spasê hemû hevalên xebatkar û spasê serokê belediya Arnhemê û evên ku alîkariya wan gihîştîye xebata Naven-

diya Kurdistanê dikin."

Vekirina Navendiya Kurdistanê di gelek rojnameyên Holandi de çî girt. Û di roja 14. 12. 1985 an de jî komîta Kargêra Navendiya Kurdistanê, belavokek belav kir. Komîtê di belavoka xwe de weha gazî hemû kurdên li Holandayê dikir:

" Navendiya Kurdistanê li Arnhemê û li der û dora Arnhemê jî temamê hêzên welatparêz û demokratîk û ji her kurdekî welatparêz re ji bo xebatê vekiriye. Ew mala civata hemî kurdên niştîmanperwer e. Navendiya Kurdistanê di warê demokratîk de bi hevkarîya komelan pêk hatiye. Komîta me pê bawer e, ku her komelên li ser bingehên demokratîk ava bûne divê di Navendiya Kurdistanê de çî bigre."

Em Navendiya Kurdistanê pîroz dikin û ji wan re serketin û serfirazî dixwazin!

li ser wêje û ziman

PANELEK

Mesele bi ziman ve ye. Niha li Îraqê çend kes hene ku bi soranî dinivîsin; lê ew ne soranî ye. Kurmancî û soranî ye. Kurmancîyeke nû ye. Ji bo yekîtiya ziman gelek baş e. Ş. Cizîrî : F. Şakîlî got ku her kes bi zimanê dê û bavê xwe dipeyîve û dinivise. Mirov bi zimanê dê û bavê xwe nepeyîve, bi çî bipeyîve? Wî jî vê yekê re çî rê ditiye? F. Şakîlî : Em bahsa zimanê nivîsandinê dikin. Ev giring e. Li der ve azadî heye. Çima ronakbîrên kurd fêrî soranî û zazakî nabin? Bila fêr bibin. Lê li Ewropa ev azadî û îmkân hene. Yê ku her sê zaravan (diyalektan) nizanibin, nikare bêje ez ziman û edebiyata kurdî dizanim û xwediyê gotin û biryar im.

Wexta girtina salonê tije bû û dawîya civînê hat.

ADRESS/NAVNIŞAN:
RISSNELEDEN 55,NB
172 44 SUNDBYBERG/SWEDEN

NİŞTİMAN

